

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Specifika integrovaného záchranného systému
z pohledu laické veřejnosti v Jihlavě**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program:

OCHRANA OBYVATELSTVA

Autor: Tomáš Blaha

Vedoucí práce: Bc. et Bc. Libuše Musilová, DiS.

České Budějovice 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou/diplomovou práci s názvem „Specifika integrovaného záchranného systému z pohledu laické veřejnosti v Jihlavě“ jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 24. 4. 2020

.....

Poděkování

Děkuji Bc. et Bc. Libuši Musilové, DiS. za cenné rady, podněty a připomínky při zpracování bakalářské práce. Děkuji také všem respondentům, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření na Internetu.

Specifika integrovaného záchranného systému z pohledu laické veřejnosti v Jihlavě

Abstrakt

Bakalářská práce „Specifika integrovaného záchranného systému z pohledu laické veřejnosti v Jihlavě“ se zabývá problematikou Integrovaného záchranného systému ČR a jeho jednotlivých složek. Významným aspektem této práce jsou názory obyvatel Jihlavy na IZS jako celek a jeho význam pro společnost.

V teoretické části jsou na základě odborné literatury popsány nejen jeho základní, ale i ostatní složky. Je zde kladen důraz na složky působící v krajském městě Kraje Vysočina Jihlavě, kdy je možné z textu získat informace o jejich formování z historického hlediska nejen v rámci celého českého státu, ale i na lokální úrovni.

Na ostatní složky je nahlíženo jakožto na odborníky, kteří se zapojují do dění integrovaného záchranného systému díky své specializaci a tedy možnosti využití další síly při řešení krizových situací ve specifickém prostředí.

Výzkumná část práce je věnována pohledu laické veřejnosti na integrovaný záchranný systém pomocí polostandardizovaného dotazníku. Na počátku výzkumné části práce byly vytvořeny tři hypotézy, které byly na základě získaných dat ze sociálního šetření ověřovány, tyto hypotézy byla následně potvrzeny nebo vyvráceny. Výsledky sociálního šetření jsou u uzavřených otázek vypracovány pomocí grafů a tabulek, u otázek s možností vlastní odpovědi je textové zpravování názorů respondentů.

Součástí práce jsou i názorné fotografie, které zobrazují symboly typické pro základní složky IZS.

Klíčová slova

Hasičský záchranný sbor ČR; Integrovaný záchranný systém; Ostatní složky IZS; Policie ČR; Základní složky IZS; Zdravotnická záchranná služba

Specifics of Integrated Rescue System from the non-professional public's view in Jihlava

Abstract

The Bachelor thesis „Specifics of Integrated Rescue System from the non-professional public's view in Jihlava“ pursues the issues of Integrated Rescue System and its bodies in the Czech Republic. The view on the Integrated Rescue System and the opinions about the Integrated Rescue System given by the citizens of Jihlava are considered to be the greatest aspect of this thesis.

The theoretical part of the thesis introduces and describes basic and other bodies based on specialised literature. The main focus is on bodies operating in the city of Jihlava, the capital of Vysočina Region. The thesis gives detailed information from the historical point of view within the whole country and also on the local bases.

The practical part focuses on the non-professional public's view on the Integrated Rescue System through a semi-structured questionnaire. There were three hypothesis formed at the beginning of the practical part of the thesis. Following the gained research data these three hypothesis were verified and subsequently confirmed or disproved. The results of the research are presented by graphs, charts and tables for closed-ended questions and word processing of respondents' opinions for open-ended questions.

Photographs showing symbols of main bodies of Integrated Rescue System are included in this thesis.

Keywords

Emergency Medical Services; Integrated Rescue System; Main bodies of IRS; Other bodies of IRS, The Fire Department; The Police

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 TEORETICKÁ ČÁST	9
1.1 Právní úprava integrovaného záchranného systému.....	9
1.2 Složky integrovaného záchranného systému.....	10
1.2.1 Koordinace složek IZS při společném zásahu.....	14
1.3 Policie České republiky	15
1.3.1 Historie bezpečnostních složek na území Českého státu	15
1.4 Zdravotnická záchranná služba.....	20
1.4.1 Historie zdravotnické záchranné služby.....	11
1.4.2 Letecká záchranná služba.....	22
1.4.3 Historie přednemocniční neodkladné péče v Jihlavě	23
1.4.4 Traumatologický plán Nemocnice Jihlava, o. p. s.	24
1.5 Hasičský záchranný sbor	25
1.5.1 Historie Hasičského záchranného sboru	26
1.5.2 Historie Hasičského záchranného sboru Kraje Vysočina v Jihlavě	28
1.6 Městská policie Jihlava	30
1.7 Ostatní složky Integrovaného záchranného systému	32
1.7.1 Armáda ČR.....	32
1.7.2 Vojenská policie.....	33
1.7.3 Záchranné a bezpečnostní sbory	33
1.7.4 Orgány ochrany veřejného zdraví	34
1.7.5 Zařízení civilní obrany	35
1.8 Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.....	36
1.8.1 Český červený kříž.....	36
1.8.2 Svaz záchranných brigád kynologů ČR	36
2 CÍLE A HYPOTÉZY.....	38
2.1 Cíle bakalářské práce	38
2.2 Hypotézy.....	38
3 METODIKA.....	39
3.1 Metodický postup.....	39
4 VÝSLEDKY	40
5 DISKUZE.....	60
6 ZÁVĚR.....	63
7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ.....	65

8	PŘÍLOHY	70
9	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	71
10	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	72

ÚVOD

Integrovaný záchranný systém je součástí životů široké veřejnosti, ačkoli si to často ani neuvědomujeme. V dnešní době přibylo nejen aut na silnicích, ale i dopravních nehod. Mimo zvýšeného počtu dopravních nehod roste i četnost přírodních katastrof, požárů a v neposlední řadě i teroristických hrozeb. Úkolem integrovaného záchranného systému je v těchto situacích zasáhnout a eliminovat tak ohrožení zdraví a života obyvatel. Dobře fungující a koordinované složky integrovaného záchranného systému spolupracují na základě zákonů, které jsou v kompetenci zákonodárné moci státu. Kvalita integrovaného záchranného systému přímo souvisí s vyspělostí daného státu.

Ideální stav je jednotlivé složky integrovaného záchranného systému znát, vědět, jakým způsobem je možné je kontaktovat, ale v důsledku je nikdy nepotřebovat. Vzhledem k tomu, že zprávy jsou každý den plné informací o různých nehodách, rozhodl jsem se zjistit, jak jsou na tom s informovaností o integrovaném záchranném systému obyvatelé krajského města Kraje Vysočina v Jihlavě.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část se věnuje právní legislativě v oblasti integrovaného záchranného systému a jeho složkám. Na základě odborné literatury a právní legislativy jsou popsány základní složky a jejich historie. Bakalářská práce se soustředí hlavně na prostředí města Jihlavy, tudíž je na jednotlivé složky pohlíženo nejen z hlediska historie instituce jako takové, ale i na to, jakým způsobem se vyvíjela právě v Jihlavě. V rámci ostatních složek jsou popsány instituce, které zde často své sídlo nemají, ale v rámci krizových situací hrají důležitou roli z hlediska svojí specifikace, jedná se např. o horskou službu, která je právě v oblasti řešení situací na horách nejvíce kompetentní.

Praktická část je postavena na dotazníkovém šetření, které si klade za cíl zjistit, jaká je znalost Jihlavanů v oblasti řešení krizových situací. Vzhledem k tomu, že práce zkoumá specifika integrovaného záchranného systému z pohledu obyvatel Jihlavy, není relevantní, do jaké míry tyto dovednosti ovládají, ale to, jak své znalosti a dovednosti hodnotí. Bakalářská práce si klade za cíl zjistit především to, jakým způsobem Jihlavané funkci integrovaného záchranného systému hodnotí.

1 TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část si klade za cíl základní zmapování integrovaného záchranného systému v České republice. Součástí tohoto celku jsou základní a ostatní složky integrovaného záchranného systému České republiky, dále se zabývá integrovaným záchranným systémem v krajském městě Kraje Vysočina, jehož obyvatelé jsou cílovou skupinou sociálního šetření, které je blíže popsáno v praktické části této bakalářské práce.

1.1 Právní úprava integrovaného záchranného systému

Na integrovaný záchranný systém nelze nahlížet jako na samostatnou instituci, kterou v podstatě není. Jedná se o spolupráci záchranných složek, přičemž se využívá stávajících institucí, které jsou v legislativě samostatně zakotveny. Výjimku v oblasti integrovaného záchranného systému tvoří operační a informační střediska, na která jako na instituci nahlížet lze. O tom však podrobněji ve vlastní kapitole.

Problematikou IZS se zabýval Zeman s Mikou (2007), podle nichž je pro laickou veřejnost nejvíce viditelná činnost integrovaného záchranného systému právě při krizových situacích. Teprve když dojde k nějaké mimořádné události, jako je např. autonehoda, popřípadě požár, je potřeba a činnost těchto složek nejvíce na očích. Ovšem důležitou roli ve funkci a existenci IZS hraje prevence, jejímž cílem je mimořádným událostem předcházet. Pokud se jedná o mimořádné události přírodního charakteru, kterým přímo předejít nelze, cílí snaha složek IZS k tomu, aby se co nejvíce snížil jejich dopad na ohrožení zdraví nebo života obyvatel a majetku (Zeman, Mika, 2007).

Právní úprava oblasti IZS vychází přímo z některých ustanovení Ústavy ČR a Listiny, resp. z ústavního zákona o bezpečnosti České republiky (č. 110/1998 Sb.). Působnost v oblasti IZS je kompetenčním zákonem (č. 2/1969 Sb.) svěřena Ministerstvu vnitra, které je tak gestorem právní úpravy IZS. Celá oblast IZS je zastřešena zákonem o IZS a jeho dvěma prováděcími vyhláškami a prováděcím nařízením vlády. Právní úprava oblasti IZS vznikla společně s krizovým zákonem (č. 240/2000 Sb.) a zákonem o hospodářských opatřeních pro krizové stavy (č. 241/2000 Sb.). Tyto tři zákony jsou vzájemně propojeny množstvím odkazů a souvislostí (Skalská a kol., 2010, s. 9).

Vzájemnou spolupráci jednotlivých složek integrovaného záchranného systému blíže specifikuje prováděcí vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých

podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška o integrovaném záchranném systému se zabývá koordinací záchranných a likvidačních prací, činností operačních středisek a dokumentací integrovaného záchranného systému. Pro kraje je právní normou určující, jakým způsobem mají postupovat při zpracování, schvalování a používání havarijního plánu.

Pravidla pro zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci upravuje nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva ve znění nařízení vlády č. 527/2002 Sb.

Způsoby a obsah informování právníckých a fyzických osob o charakteru možného ohrožení upravuje vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkonů ochrany obyvatelstva. Na základě tohoto prováděcího předpisu se řídí provádění úkonu, jako je např. varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva.

1.2 Složky integrovaného záchranného systému

Základní složky integrovaného záchranného systému jsou neustále v pohotovosti. Jejich úkolem je nejen přijímat oznámení o mimořádných událostech, ale na tyto události aktivně reagovat a danou situaci na místě řešit. Do tohoto systému řadíme:

- Policii České republiky,
- Hasičský záchranný sbor České republiky,
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- zdravotní záchrannou službu.

Jedná se o složky integrovaného záchranného systému, které jsou neustále v pohotovosti. Jejich úkolem je nejen přijímat oznámení o mimořádných událostech, ale na tyto události aktivně reagovat a danou situaci na místě řešit (Skalská, 2010).

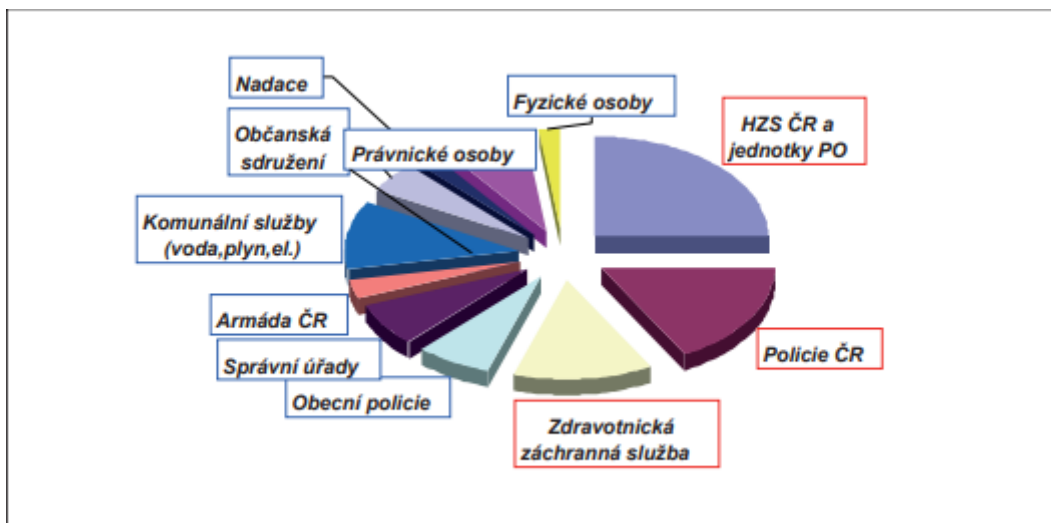
Základní složky integrovaného záchranného systému spolupracují při své činnosti s ostatními složkami integrovaného záchranného systému. K využití ostatních složek se často přistupuje z personálních nebo technických důvodů, kdy není zcela možno zvládnout mimořádnou událost z vlastních zdrojů. V některých případech je třeba využití

i odborné pomoci složek, které se na danou problematiku přímo specializují (Skalská, 2010).

Součinnost základních a ostatních složek je upravena na základě dohody o plánované pomoci na vyžádání. Ostatními složkami integrovaného záchranného systému podle § 4 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých předpisů jsou:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnosti sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostí, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů.

Zastoupení jednotlivých složek v rámci celého systému IZS podle Skalské (2010) znázorňuje obrázek 1.

Obrázek 1 – Složky IZS¹

1.2.1 Historie zdravotnické záchranné služby

Česká republika a její hlavní město Praha se může pyšnit ve střední Evropě prvenstvím na poli zdravotnické záchranné služby. Z podnětu tehdejšího ředitele c. k. Policie pražské barona Päumanna byl 8. prosince 1857 ustaven Pražský dobrovolný sbor ochranný. Původně se jednalo o seskupení 36 dobrovolníků z mnoha oborů, z nichž pouze tři byli

¹ Zdroj: Skalská, K. a kol., 2010

zdravotníky. Mezi zakládajícími členy byli např. hasiči, několik členů Červeného kříže, dva lékaři a jeden chirurg (Vilášek a kol., 2012).

Důležitou roli sehrála intervence ochranného sboru při požárech Šitkovských mlýnů, ke kterým došlo v roce 1858, a také při povodních, které sužovaly Prahu několik posledních desetiletí 19. století. Na základě dobré praxe se do Prahy obracela další města, např. Opava, Olomouc, Lvovo a mnoho dalších, s žádostí o radu a pomoc, aby i u nich mohl podobný spolek vzniknout (Vilášek a kol., 2012).

Členové družstva jsou označeni červeno-bílou stuhou na levé paži, později vznikly uniformy, které svojí podobou připomínaly uniformu průvodčího, na hrudi měli připnutý sborový odznak. V roce 1890 byla zavedena pro členy sboru nepřetržitá služba. V témže roce získal sbor první dřevěný vůz tažený koňmi. Zároveň byly schváleny stanovy, které charakterizovaly náplň seskupení (Vilášek a kol., 2012). Ve stanovách je uvedeno, že *účelem Pražského dobrovolného sboru ochranného jest poskytovat za každé doby první pomoc přímou, jakož i bráti podílu a podporovati úřední akci pomocnou při všech úrazech a nehodách, bezpečnosti osoby a majetku se týkající, tudíž zejména při požárech, třenici ledu, povodních i jiných nehodách živelních, pak v případě zabití, poranění všeho druhu a zvláště též v pádu mobilizace a války* (Vilášek a kol., 2012, s. 54). Prvním oficiálním sídlem byly prostory na Václavském náměstí. V prosinci 1903 byla zřízena záchranná stanice v Karlíně (Vilášek a kol., 2012).

Po první světové válce dochází nejen ke společensko-politickým změnám na našem území, reformy se promítají do všech odvětví včetně zdravotnictví. Na počátek února 1919 se datuje oficiální vznik Československého červeného kříže. Beze změn se neobejde ani struktura Pražského dobrovolného sboru, ten se v roce 1924 transformoval na obecní službu poloúředního charakteru a Ministerstvo vnitra povolilo jeho vozidlům užívání fanfárové trubky. V pohraničních oblastech tou dobou působil Německý červený kříž (Šimáček, 2003).

Situace po druhé světové válce byla, co se týče civilní přepravy pacientů, kritická. Chyběla vozidla, pohonné hmoty i prostředky na jejich provoz. Od 19. prosince 1949 přešla pražská záchranná služba pod správu tehdejšího Ústředního národního výboru Prahy. Záchranná služba Praha se v tomto období stala průkopníkem přednemocniční neodkladné péče u nás a položila tak základy celorepublikové péče o osoby ohrožené na zdraví a životě. Jednalo se o samostatnou organizaci, která byla po profesní a technické

stránce dobře vybavená pro potřeby výjezdu k volajícímu. Mimo hlavní město byla situace zdravotnické záchranné služby téměř kritická. Záchranná služba jako taková prakticky neexistovala, byla pouze zastoupena dopravní zdravotní službou, popřípadě návštěvní službou obvodních lékařů. Scházelo kvalitní materiální a technické zabezpečení, které bylo zastaralé nebo chybělo zcela. Dispečinky, jak je vnímáme v dnešní době, prakticky neexistovaly. V případě tísňového volání byly linky přesměrovány do spádových nemocnic, kde byly na telefonní ústředně nebo vrátnici předány dopravní nebo pohotovostní službě (Historie ZZS HMP, 2018).

Rok 1974 byl historickým mezníkem rozvoje neodkladné přednemocniční péče a záchranné služby. Vzniklo nové Metodické opatření Ministerstva zdravotnictví, na základě něhož vzniklo skoro v každém větším městě středisko záchranné služby. Součástí každé záchranné služby bylo zdravotnické operační středisko (Vilášek a kol., 2012). *Vývoj činnosti záchranné služby byl spjat od roku 1978 s odděleními ARO, která se osamostatňovala od chirurgických oborů. Na výjezd vyjížděli přes den lékaři z ARO a traumatologických ambulancí aj. a po dobu služeb lékaři z ostatních pracovišť* (Vilášek, 2012, s. 58). Zdravotnická záchranná služba vnikla na současné Vysočině nejdříve v Třebíči, a to 1. prosince 1972, v roce 1978 ji následoval Havlíčkův Brod a posléze v prosinci téhož roku i Jihlava (Vilášek a kol., 2012).

Pražská záchranná služba v roce 1987 poprvé zavedla systém rendez-vous, kdy na místo nehody vyjíždí lékař rychlým osobním vozem *a pomalejší a často vzdálenější velká „sanitka“ přijíždí v případě potřeby za ním* (Vilášek a kol., 2012, s. 59). Dnes se tento systém využívá s ohledem na potřebnost krizové situace běžně v rámci celé České republiky.

Sametová revoluce v roce 1989 přinesla mimo změny politického režimu i změny celospolečenské, které se dotkly oblasti zdravotnictví. V roce 1993 došlo k rozpadu České a Slovenské federativní republiky, což s sebou neslo i změnu v řízení záchranné služby. Záchranné služby se osamostatnily od zdravotnických zařízení a došlo k vytvoření územních středisek záchranné služby. Postupem času byla střediska organizována do jednotlivých okresů (Vilášek a kol., 2012).

Od 1. ledna 2003 vzniklo 14 krajských územních středisek záchranné služby. Od roku 2004 začala pod tato střediska spadat i okresní střediska záchranné služby. Se vznikem

krajských územních středisek došlo k centralizaci operačních středisek a je tedy jen jedno středisko v každém kraji, které provádí úlohy pro celý kraj (Vavera, 2017).

1.2.2 Koordinace složek IZS při společném zásahu

Organizační a operační řízení

Organizační řízení je typické pro firmy a postavení jednotlivých subjektů v hierarchii organizace. Typickým rysem je v tomto ohledu existence organizačního řádu nebo obdobného řídicího aktu, kterým se v dané organizaci řídí veškeré dění. Na obdobném principu pracují i záchranné, vojenské, bezpečnostní a další organizace, které jsou součástí integrovaného záchranného systému. (Skalská a kol., 2010)

Takové řízení se nazývá operační a mimořádné pravomoci získané při operačním řízení jsou často zakotveny v právních předpisech, protože jejich využívání je tak oprávněné i vůči fyzickým a právnickým osobám mimo organizace. Prakticky každé použití IZS se děje v rámci operačního řízení a v právních předpisech jsou zakotvena oprávnění operačních středisek IZS, oprávnění velitele zásahu, starosty obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“), hejtmána kraje a Ministerstva vnitra při koordinaci záchranných a likvidačních prací (Skalská a kol., 2010, s. 15).

Operační a informační střediska integrovaného záchranného systému

Podle Skalské (2010) hrají důležitou roli pro propojení celého systému operační střediska, dispečinky nebo tzv. stálá služba. Kooperace těchto subjektů stojí na komunikaci, jelikož bez komunikace nelze efektivně pracovat. S operačními středisky úzce souvisí tísňová volání. Jedná se o bezplatná telefonní čísla, která jsou nutná pro záchranu lidských životů, zdraví nebo majetku. Povinností poskytovatele veřejné telefonní služby je svým uživatelům bezplatně a nepřetržitě umožnit přístup k těmto číslům. Pro volání Zdravotnické záchranné služby je k dispozici číslo 155, operační středisko Hasičského záchranného sboru se ozve při vytočení čísla 150, Policie ČR používá 158. Mimo jiné je dostupná i tísňová linka 112, tato služba je specifická tím, že ačkoli nemá mobilní telefon signál svého operátora, lze číslo vytočit a to i v případě, že v telefonu právě není SIM karta.

Za účelem vzájemné komunikace zákon o IZS stanovuje funkci koordinujících operačně komunikačních prvků, kterými jsou operační a informační střediska IZS (dále jen „OPIS IZS“). Úlohu OPIS IZS plní operační a informační střediska hasičských záchranných sborů krajů. Ta jsou fyzicky ve všech krajských městech. Vedle OPIS IZS jsou v krajských

městech zřízena technická centra tísňového volání (TCTV) primárně určená k přijímání tísňového volání jednotného evropského čísla tísňového volání 112. TCTV jsou tak technicky vybavena, že tato volání předávají všem základním složkám IZS (Skalská a kol., 2010, s. 15).

1.3 Policie České republiky

Policie České republiky (dále i „Policie ČR nebo také „policie“) je podřízena Ministerstvu vnitra. Policii ČR byla poprvé charakterizována zákonem č. 283/1991 Sb., o Policii ČR (dále i „zákon o policii“). Jedná se o bezpečnostní sbor, který je výkonným orgánem státní moci. V příloze 2 této práce je umístěn znak POLICIE ČR, ukázka uniforem jejich příslušníků a vozového parku.

1.3.1 Historie bezpečnostních složek na území Českého státu

Vývoj systému policejních orgánů na našem území České republiky je silně spjatý s historií Rakouska-Uherska a reformami jeho panovníků. Císařovna Marie Terezie zřídila roku 1754 úřad policejních komisařů ve Vídni. Její syn Josef II. v roce 1772 reformoval tuto instituci na policejní ředitelství. Následně došlo v roce 1784 k rozšíření policejních ředitelství na další území tehdejší monarchie. Nově tak vznikla policejní ředitelství v Praze, Brně, Bratislavě. Policejní komisařství zřídili téhož roku v Olomouci. Výkon bezpečnostní služby na území dalších měst a obcí měla v rukou vrchnost a městské obce (Skalská a kol., 2010).

V roce 1815 došlo k připojení Lombardie k monarchii. Společně s dalším novým územím získalo Rakousko-Uhersko i novou zkušenost. Tamní četnický pluk, který v době míru vykonával především bezpečnostní funkce, se natolik dobře osvědčil, že monarchie převzala tento fungující model a postupem času jej rozšířila na celé své území. Návrh ministra Alexandra Bacha na založení četnictva podepsal císař František Josef I. 8. června 1849. K založení 16 četnických pluků, které zajišťovaly bezpečnostní službu na území celé monarchie, vedla nařizovací listina z 18. června 1850. Jednotlivé pluky byly označeny pořadovými číslicemi a měly vyhrazeny oblasti své působnosti. Na českém území se jednalo o celkem dva pluky, a to Gendarmerie Regiment Nr.2 für Böhmen pro Čechy se sídlem v Praze a Gendarmerie-Regiment Nr.3 für Mähren und Schlesien pro Moravu a ve Slezsko se sídlem v Brně. Nadřízeným orgánem četnictva byl nejvyšší policejní a dvorský úřad při ministerstvu vnitra. V tomto smyslu hovoříme o základě budování organizace bezpečnostního aparátu Československé republiky. Funkce

četnictva spočívala v kontrole dodržování zákonů a předcházení jejich porušování. Četníci byli oprávněni zasahovat při zjištění porušení zákona nejen proti osobám civilním, ale i proti osobám vojenským. V roce 1860 došlo k rapidnímu snížení počtu členů četnického sboru a to téměř o polovinu. S nižším počtem mužů v uniformách došlo ke zhoršení bezpečnosti v obcích (Macek, Uhlíř, 2001).

Zlomovým rokem pro bezpečnostní sbory Rakouska-Uherka byl rok 1918 a vznik nových republik. Vznik nového Československého státu (dále jen „ČSR“) je upraven zákonem ze dne 28. října 1918 o zřízení samostatného státu československého č. 11/1918 Sb. Nově vzniklý stát přejímá stávající právní normy i systém. V zákoně o zřízení samostatného Československého státu přímo stojí, že Veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti, aby zachována byla souvislost dosavadního právního řádu se stavem novým, aby nenastaly zmatky a upraven byl nerušený přechod k novému státnímu životu. Policejní správa byla rozdělena do tří úrovní, bezpečnostní službu v terénu tedy nadále zajišťovalo četnictvo, ve městech a obcích policie státní nebo komunální. Jelikož nebylo zcela možné převzít všechny instituce z Rakouska-Uherska, muselo ČSR přejít k budování institucí nových. V roce 1929 byla z tohoto důvodu zřízena Všeobecná kriminální ústředna při policejním ředitelství v Praze (dále jen „VKÚ“). Hlavním úkolem VKÚ bylo zejména vedení ústředního přehledu zločinců, kteří se pohybují na celém území ČSR a konají nebo konali zde trestnou činnost. Součástí evidence bylo vedení záznamů o zvláště nebezpečných zločincích, kteří se specializovali na určitou trestnou činnost (Martínek, Tvrdek, 2010).

Vládní nařízení ze dne 23. října 1936 stálo za vznikem Stráže obrany státu. Úkolem této organizace bylo *chránit neporušitelnost státní hranice a nedotknutelnost státního území a spolupůsobit při ochraně veřejného pořádku, klidu a bezpečnosti. Stráž obrany státu tvořili příslušníci finanční stráže, četnictva, státní policie a armády, tedy čtyři ozbrojené složky s různým určením i výcvikem* (Šrámek, 2005). Stráž obrany státu spadala pod Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany a Ministerstvo financí, hlavní slovo pro její řízení leželo ovšem na bedrech Ministerstva vnitra (Šrámek, 2005).

V roce 1937 byla Stráž obrany státu organizována do 31 praporů, z tohoto počtu se jich 13 nacházelo v Čechách, 6 praporů sídlilo na Moravě a ve Slezsku, na Slovensku bylo 10 praporů a na Podkarpatské Rusi 2 (Macek, Uhlíř, 2001).

Podle Macka a Uhlíře (2001) se postupem let počet příslušníků této Stráže obrany státu postupně navyšoval, v září roku 1938 jich bylo přes 30.000. Zlomovým okamžikem pro tento útvar bylo přijetí Mnichovské dohody z 29. září 1938, kdy bylo Německu postoupeno pohraničí československého státu. O úplný konec Stráže obrany státu se postarala v prosinci 1939 Protektorátní vláda.

Okupace československého pohraničí, tzv. Sudet, a jeho následné připojení k německé říši, nezastavilo stupňující se tlak Německa. Celá zahraniční politika našeho západního souseda dosáhla vrcholu 15. března 1939, kdy došlo k okupaci zbytku bývalého Československa a vytvoření protektorátu Čechy a Morava. Ze státoprávního hlediska se jednalo o složité uskupení, kde fungovaly hned dvě státní správy: podřízená česká a řídicí německá, a to včetně vlastních bezpečnostních orgánů (Macek, Uhlíř, 2001).

V době protektorátu působily na našem území jednotky německé pořádkové policie (Ordnungspolizei, tzv. ORPO) a německé bezpečnostní policie (Sicherheitsdienstpolizei, tzv. SIPO), které byly přímo podřízeny K. H. Frankovi jakožto vyššímu vůdci SS a policie. V čele Německé pořádkové policie, která se dělila na Policejní jednotky, tvořené policejními pluky, a na Samostatné uniformované služby, které tvořily četnické oddíly, strážní oddíly a další jednotky, např. popravčí čety, stál velitel pořádkové policie u říšského protektora v Čechách a na Moravě (Macek, Uhlíř, 2001).

Asi nejznámější složkou bezpečnostní, která působila na území protektorátu, bylo Gestapo, jež bylo oprávněno vydávat závazné pokyny německým i českým úřadům v protektorátu. Bezpečnostní policie měla za úkol vypátrat a potlačit všechny státu a národu nepřátelské snahy na území protektorátu. V čele německé bezpečnostní policie stál velitel bezpečnostní policie u říšského protektora v Čechách a na Moravě (Macek, Uhlíř, 2001).

Na počátku fungovaly na území protektorátu nadále původní české bezpečnostní sbory tedy četnictvo, státní policie a obecní policie. V roce 1942 došlo ke změně v organizaci obecní policie. Zásadní změnou byla reforma institucí v roce 1944, kdy došlo ke sloučení všech tří složek původní české policie pod jednotné označení protektorátní policie (Macek, Uhlíř, 2001).

Konec 2. světové války znamenal další změny v rámci bezpečnostních sborů, vznikla nová organizace Sbor národní bezpečnosti, která je známá pod označení SNB. Řídicím

orgánem této instituce Ministerstvo národní bezpečnosti. Ministerstvo národní bezpečnosti bylo v roce 1953 sloučeno s Ministerstvem vnitra (Vilášek a kol., 2012). *Počínaje 1. lednem 1964 byla postupně zřizována oddělení VB jako základní organizační články Veřejné bezpečnosti. Jejich úkolem bylo zabezpečit veřejný pořádek, ochranu vlastnictví, život a zdraví občanů, bezpečnost a plynulost silničního provozu apod. Další významnou organizační změnu zaznamenalo vydání rozkazu ministra vnitra č. 12 z 24. 3. 1966, na jehož základě byly zrušeny krajské správy MV a okresní oddělení MV. Zřízeny byly krajské správy SNB a okresní oddělení VB. Tato úprava prokázala do jisté míry svou životaschopnost a opodstatněnost (Vilášek a kol., 2012, s. 45).*

Nová historie Policie ČR se začala psát po revoluci roku 1989. V tomto období došlo k výrazným společenským změnám, které značně ovlivnily i organizaci státních útvarů. Zákon č. 283/1991 České národní rady ze dne 21. 6. 1991 hovoří o tom, že se zřizuje *ozbrojený bezpečnostní sbor České republiky s názvem Policie České republiky*. Dle paragrafu 2) příslušného zákona: *Policie plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti a další úkoly v rozsahu a způsobem stanoveným právními předpisy. Při plnění svých úkolů postupuje policie také podle Parlamentem schválených, ratifikovaných a vyhlášených mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána*. Zákon dále vymezuje území, na kterém Policie působí.

Ministerstvo vnitra ČR bylo staveno řídicím orgánem Policie ČR již v zákoně č. 283/1991 Sb. Policejní prezidium České republiky bylo vytvořeno z hlavního velitelství VB. Jedná se o ústřední orgán organizace, v jehož čele stojí policejní prezident. Mimo Policejního prezidia České republiky tvoří policii útvary, jejichž působnost spadá na celé území České republiky a útvary s územně vymezenou působností. Útvary policie jsou zřizovány ministrem vnitra na návrh policejního prezidenta.

Policie ČR (2020) uveřejnila na svých webových stránkách informace k 20 letům výročí své působnosti. Je zde popsán i stav sboru po 1. lednu 1993, kdy došlo k rozdělení republiky a zrušení Federálního policejního sboru. Vznikly tak nové služby policie, jako je letecká služba, služba rychlého nasazení a služba cizinecké a pohraniční policie, které byly převzaty od federální policie. Působnost ostatních byla rozšířena.

Na základě restrukturalizace státní správy v letech 2000 a 2001 přišla policie o řadu správních agend, které doposud vykonávala. Došlo ke změně na poli vydávání občanských průkazů a cestovních dokladů, tato agenda přešla pod nově vzniklé ORP.

Další změnu zaznamenala policie v oblasti silničního provozu (20 let Policie České republiky, 2020).

K dalším změnám došlo při rozsáhlé novelizaci trestního řádu. Od 1. ledna 2002 tak došlo ke sloučení kriminální, protikorupční a vyšetřovací služby do služby kriminální policie a vyšetřování. Současně došlo ke zrušení institutu procesně samostatného vyšetřovatele a úřadů vyšetřování (20 let Policie České republiky, 2020).

V roce 2007 vstoupila Česká republika do Schengenského prostoru, což vedlo prakticky k odbourání ochrany pozemních státních hranic. V rámci této změny došlo k transformaci služby cizinecké a pohraniční policie na službu cizinecké policie. V letech 2007 a 2008 bylo přistoupeno k dalším změnám, které se týkaly územní působnosti správ krajů. Jelikož došlo ke změnám hranic jednotlivých krajů a zároveň i vzniku krajů nových, měla tato situace značný vliv na řízení jednotlivých správ krajů (20 let Policie České republiky, 2020).

Zásadní změnu přinesl 1. leden 2009, kdy nabyl účinnosti nový zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Správy krajů byly nahrazeny krajskými ředitelstvími. Došlo tak k vymezení obvodů jednoho, dvou či tří samosprávných krajů při zachování počtu osmi útvarů na celém území České republiky. *Okresní ředitelství byla zrušena a začleněna do krajských ředitelství. Obvodní a městská ředitelství zůstala v redukované podobě zachována* (20 let Policie České republiky, 2020).

S ohledem na vývoj společnosti vznikly nové policejní služby, jedná se o službu pyrotechnickou, službu pro zbraně a bezpečnostní materiál, která doposud spadala pod službu správních činností. Služba železniční policie plynule splynula se složkami služby pořádkové policie. Od 1. ledna 2010 má policie pro každý samosprávný kraj jedno Krajské ředitelství Policie ČR (20 let Policie České republiky, 2020).

Historie Policie ČR v krajském městě Kraje Vysočina Jihlavě korespondovala s celorepublikovým vývojem. Součástí Krajského ředitelství policie Kraje Vysočina, jsou územní odbory policie Jihlava, Havlíčkův Brod, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou (Čeryová, © 2020). Cílem této restrukturalizace bylo *zintenzivnit komunikaci a jasně vymezit podmínky spolupráce těchto subjektů a nastavit společné priority bezpečnostní situace, kterou tak bude moci samospráva na území, za které nese odpovědnost, jak pozitivně ovlivňovat, tak se i na ní aktivně spolupodílet* (Čeryová, © 2020).

Role Policie České republiky v rámci integrovaného záchranného systému

Tísňové volání pro Policii ČR je číslo 158. Hlavním úkolem Policie ČR při řešení mimořádných událostí je zajišťování podmínek pro záchranné práce, které jsou prováděny dalšími složkami IZS. Jednotky služby pořádkové policie jsou často využívány i v případě vzniku živelních pohrom a katastrof, velkých dopravních nehod a průmyslových havárií. Pokud to daná situace vyžaduje, jsou některé ze složek policie přímo využity i pro přímé provádění záchranných prací. V tomto ohledu se jedná především využití letecké služby, potápěčské a kynologické složky (Skalská a kol., 2010). Veškeré podmínky pro činnost Policie ČR při provádění záchranných a likvidačních prací jsou zakotveny v dokumentaci integrovaného záchranného systému podle § 14 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., ze dne 5. září 2001, o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

Policie ČR plní své úkoly v rámci integrovaného záchranného systému v rámci kooperace operačního střediska policie s operačním střediskem integrovaného záchranného systému. S ohledem na vzniklou situaci zabezpečují příslušníci policie uzavření místa vzniku mimořádné události, díky čemuž dochází k uvolnění cesty pro vstup dalších složek IZS, které jsou potřeba k zásahu s ohledem na druh krizové události (Panocha, 1997).

Ve spolupráci s dopravní službou zabezpečuje podmínky pro přednostní přesun záchranných jednotek. Policie mimo jiné zamezuje vstupu nepovolaným osobám do prostor, kde k zásahu dochází, podílí se na zajištění evakuačních opatření. V rámci zajištění podmínek pro následné vyšetřování vzniku mimořádné události je vyčleněna skupina policistů, která v tomto smyslu koná potřebná opatření. Důležitou roli hraje činnost policie při identifikaci osob, které utrpěly při vzniku mimořádné situace smrtelná zranění. Úkolem policie je mimo jiné předcházet možné trestné činnosti, ke které by mohlo dojít. V tomto smyslu zajišťuje policie ochranu majetku, zařízení a prostředků proti možnému odcizení (Panocha, 1997).

1.4 Zdravotnická záchranná služba

Vláda České republiky vydala 12. prosince 1990 usnesení č. 339, na základě něhož je občanům v naléhavých případech zajištěna neodkladná pomoc. V letech 1992 až 1994 došlo na poli zdravotní péče k transformaci služeb za účelem vládnímu nařízení dostát.

Zdravotnická záchranná služba je základním článkem integrovaného záchranného systému, spadá pod rezort zdravotnictví. Poskytování zdravotnické záchranné služby se řídí prováděcí vyhláškou Ministerstva zdravotnictví ČR č. 434/1992 Sb. a zákonem č. 86/1992 Sb. (poznámka autora – nyní zákon č. 374/2011 Sb.). Jejím úkolem je poskytnout odbornou neodkladnou přednemocniční péči. O postiženého pečují až do doby jeho předání do nemocniční péče. Zdravotnická záchranná služba mimo zajištění životních funkcí u postiženého zajišťuje i jeho transport do zdravotnického zařízení. Základem činnosti zdravotnické záchranné služby je v terénních podmínkách využít efektivně všechny poznatky z oblasti urgentní medicíny a realizovat medicínské výkony s cílem přímo na místě řešit náhlé poruchy zdraví nebo ohrožení života, popřípadě zvýšit šanci jejich zajištění (Panocha, 1997).

Zdravotnická záchranná služba se dělí na výjezdové skupiny. Na základě telefonického hovoru vyhodnotí operátor tísňové linky závažnosti situace a na místo volání odešle příslušnou posádku. Pro neodkladnou péči bez přítomnosti lékaře slouží rychlá zdravotnická pomoc, kde jsou přítomni vyškolení zdravotničtí záchranáři. Při závažnějších případech vyráží k postiženému rychlá lékařská pomoc, kdy je zdravotnický tým vedený lékařem. Pro dopravu raněných a nemocných v podmínkách neodkladné péče slouží zdravotnický tým, který ovládá zásady k zajištění transportu (Aktivace tísňové..., 2020)

Na základě zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě je stanoven dojezd na místo, odkud bylo přijato tísňové volání do 20 minut od jeho oznámení. Za tímto účelem byla jednotlivá střediska zdravotnické záchranné služby strukturovaná napříč Českou republikou. Provoz zdravotnického operačního střediska je nepřetržitý. Operátoři střediska přijímají hlášení o vzniku mimořádných událostí a řídí činnost výjezdových skupin.

Hlavním úkolem zdravotnického operačního střediska je získání potřebných a dostupných informací prostřednictvím tísňového volání na linku 155. Informace nutné k zásahu získává operační středisko i v rámci komunikace s Hasičským záchranným sborem, Policií ČR, dále prostřednictvím volání na jiné státní lince a např. i rádiovým spojením od ostatních složek integrovaného zdravotního systému. Hlavní rolí operátorů a operátorek linky 155 je získání potřebných informací o stavu postiženého, komunikace s volajícím a případné předávání informací k zajištění životních funkcí u osoby, která

se nachází v kritickém stavu. Při komunikaci s volajícím je velmi důležité uklidnit jej do příjezdu sanity, na což jsou pracovníci operačních středisek vyškoleni (Práce operačního střediska, 2005).

Poskytovatelem zdravotnické záchranné služby je podle zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě § 8 odstavce 1) *příspěvková organizace zřízená krajem, která má oprávnění k poskytování zdravotnické záchranné služby podle zákona o zdravotních službách*. Podle stejného zákona je zdravotnické záchranná služba na území kraje *poskytována jedním poskytovatelem zdravotnické záchranné služby s výjimkou případu, kdy se na poskytování zdravotnické záchranné služby podílí podle § 5 odst. 5 také poskytovatel zdravotnické záchranné služby zřízený jiným krajem*. V příloze 2 jsou vyobrazeni záchranáři ZZS a jejich vozový park.

1.4.1 Letecká záchranná služba

První konkrétní úvahy o evakuaci zraněných za pomoci letecké techniky můžeme nalézt již v první světové válce. V Československu došlo k prvnímu nasazení letadla k záchraně osob v druhé polovině třicátých let dvacátého století (Fojtík, Nehybka, 2007).

V roce 1985 byla založena letecká záchranná služba, ovšem až 1. dubna 1987 v rámci zkušebního provozu se na heliport v Praze Ruzyni postavil první speciální záchranný vrtulník, který sloužil primárně pro leteckou záchrannou službu. Provoz v Brně byl spuštěn o rok později a Ostrava zahájila leteckou záchrannou službu v roce 1989. Mimo původně využívané vojenské vrtulníky MI-17 se do záchranářských prací pustily i stroje typu BELL. Díky těmto strojům bylo možné létat i ve složitějších povětrnostních podmínkách a přistávat na malých plochách. Díky nasazení vrtulníků se poskytování zdravotnické záchranné péče stalo rychlejší a dostupnější i pro oblasti, kam se bylo předtím obtížné dostat. V prvních pěti letech fungování byla pomoc poskytnuta více než 20.000 osobám (Fojtík, Nehybka, 2007).

Činnost letecké záchranné služby se dělí do dvou oblastí. Primárně slouží vrtulníky zdravotnickým zařízením pro lety pro zraněné osoby do terénu. Posádka vrtulníku se skládá z lékaře, zdravotnického záchranáře a pilota. Po základním ošetření je postižený vrtulníkem transportován dle závažnosti zranění do příslušné nemocnice k dalšímu lékařskému zákroku do nemocnice. V rámci sekundární funkce jsou helikoptéry využívány k přepravě lékařsky zajištěného a stabilizovaného pacienta na speciální

lékařské stanoviště. Do této oblasti transportů spadají např. lety v rámci transplantačního programu a přeprava českých pacientů ze zahraničí (Fojtík, Nehybka, 2007).

1.4.2 Historie přednemocniční neodkladné péče v Jihlavě

6.796 kilometrů čtverečních a více než půl milionu obyvatel – to je Kraj Vysočina. Přednemocniční neodkladnou péči zde nepřetržitě zajišťuje 30 profesionálních výjezdových skupin Zdravotnické záchranné služby Kraje Vysočina, rozmístěných na 21 pečlivě vybraných výjezdových základnách (Historie přednemocniční..., 2020).

Nepřetržitý provoz záchranné služby v Jihlavě, tehdy ještě součástí místního oddělení ARO, byl spuštěn v září 1982. S ohledem na vytíženost záchranné služby došlo k sestavení stabilního týmu záchranářů a v listopadu 1983 tak vzniklo samostatné oddělení. Nepřetržitě tak sloužila jedna posádka, která měla k dispozici zásahový vůz Škoda 1203. Letecká záchranná služba byla v Jihlavě spuštěna 1. května 1991. V lednu 1993 přešla záchranná služba pod pravomoc Ministerstva zdravotnictví. Současně v tomto roce došlo k zavedení rendez-vous k zajištění lepší dostupnosti přednemocniční neodkladné péče a bylo zřízeno výjezdové stanoviště v Telči. V roce 1998 došlo ke změně názvu na Územní středisko záchranné služby v Jihlavě, řídicím orgánem bylo nadále Ministerstvo zdravotnictví. V témže roce se začalo s výstavbou nové budovy zdravotnické záchranné služby. Do nové budovy, která zajišťuje zázemí zdravotníkům na světové úrovni, se záchranáři stěhovali prosinci roku 1999 (Historie přednemocniční..., 2020). Součástí webových stránek ZZS Vysočina je i tabulka znázorňující počty výjezdových skupin pro oblast Jihlava (viz obrázek 2). Součástí přílohy 2 je i logo ZZS Kraje Vysočina.

Počty výjezdových skupin v oblasti Jihlava

Oblast	Výjezdové základny		Počet výjezdových skupin (1.1.2019)			
			RLP	RZP	RV	LZS
Jihlava	Jihlava	den		3	1	1
		noc		2	2	
	Telč	den	1			
		noc		1		

RLP ... Výjezdová skupina rychlé lékařské pomoci
RZP ... Výjezdová skupina rychlé zdravotnické pomoci
RV ... Výjezdová skupina "rendez vous"
LZS ... Vzlétová skupina zdravotnické záchranné služby

Obrázek 2 – Počty výjezdových skupin v oblasti Jihlava²

² Zdroj: Historie přednemocniční neodkladné péče v Jihlavě, 2020

1.4.3 Traumatologický plán Nemocnice Jihlava, o. p. s.

Aktuální traumatologický plán Krajské nemocnice v Jihlavě byl schválen 12. března 2020. Jedná se již o sedmnáctou verzi, která je jistou reakcí na celosvětovou pandemii onemocněním covid-19. Autorem tohoto dokumentu je MUDr. Jan Procházka, revidoval jej Prim. MUDr. Přemysl Kohout a je podepsán ředitelem nemocnice MUDr. Lukášem Velevem, MHA (Procházka, 2020).

Traumatologický plán Nemocnice Jihlava navazuje na přednemocniční neodkladnou péči, která je postiženým poskytnuta rychlou záchrannou službou. Jedná se o plán zajištění nemocniční neodkladné péče (Procházka, 2020). K aktivaci traumatologického plánu dochází *příjetím výzvy o hromadném neštěstí od operátora operačního střediska Zdravotnické záchranné služby kraje Vysočina (ZZS), na základě výzvy operačního a informačního střediska integrovaného záchranného systému Kraje Vysočina, rozhodnutím ředitele Nemocnice Jihlava nebo jeho zástupce, rozhodnutím řídicí osoby zodpovědné za aktivaci traumaplánu* (Procházka, 2020, s. 3).

Každá nemocnice má vyhotovený vlastní traumatologický plán a na základě velikosti a kapacity nemocnice se rozlišují kritéria pro jeho spuštění. Hromadné neštěstí je jednou z událostí, která je spouštěčem traumatologického plánu. Jihlavská nemocnice definuje jako hromadné neštěstí událost, při níž došlo k lehkému zranění více než 20 osob, nebo bylo 5 osob těžce zraněných (v tomto hledu se též užívá přepočtu určujícího míru závažnosti zranění, a to: 4 lehce zranění = 1 těžce zraněný). Jako hromadné neštěstí je dále klasifikována událost, která byla takto označena službou Zdravotnické záchranné služby, Policií ČR nebo Hasičským záchranným sborem. Druhým případem, kdy dochází k aktivaci traumatologického plánu, je předpoklad hromadných zdravotnických ztrát. Zde je předpoklad, že došlo k ohrožení zdraví více jak 50 osob. Při hromadných zdravotnických ztrátách dochází vždy ke svolání činnosti Krizového štábu Nemocnice Jihlava. Pokud to vyžaduje situace, dochází i k aktivaci traumatologických plánů okolních nemocnic (Procházka, 2020).

Krizový štáb nemocnice řídí činnost celé nemocnice v průběhu trvání aktivovaného traumatologického plánu. Na úvodním setkání Krizového štábu dojde ke zhodnocení situace se všemi zúčastněnými složkami a určí se postupy řešení krizové situace. V Krizovém štábu nemocnice Jihlava je zastoupen ředitel nemocnice, léčebné péče, náměstkyně ošetrovatelské péče, provozně technický náměstek, ekonomická

náměstkyně, náměstek pro vědu a výzkum, manažerka kvality, tisková mluvčí, primář hematologicko-transfuzního oddělení vedoucí lékárny a asistentka ředitele (Procházka, 2020).

Nemocnice Jihlava má v rámci traumatologického plánu stanovenou řídicí skupinu, která se skládá z primáře ortopedického a traumatologického oddělení, který je současně řídicím skupiny, dále pak z primáře chirurgického oddělení, primáře anesteziologicko-resuscitačního oddělení a vedoucího urgentního příjmu. V nepřítomnosti některého z členů této skupiny jej zastoupí jeho zástupce (Procházka, 2020).

Pokud dojde k jakémukoli zranění, je nutné pro zachování zdraví a života postiženého mít k dispozici dostatek kvalifikované pomoci. S mírou nárůstu zraněných osob stoupá i míra potřebného personálu, který bude o zraněné osoby pečovat. V takovém případě je nutné co nejefektivněji využít všechny dostupné zdroje, často tak dochází k restrukturalizaci a aktivaci dalších zdrojů. Dojde tak k utlumení běžného provozu nemocnice a uvolnění pracovníků, čímž dojde k posílení personálního stavu na pracovištích poskytující nemocniční neodkladnou péči postiženým. V tomto případě lze také využít služeb profesionálních pracovníků a dobrovolníků z řad Českého červeného kříže, studentů zdravotnických oborů a dalších osob ze zdravotnického oboru. V rámci traumatologického plánu dochází i k restrukturalizaci v rámci zajištění potřebného zdravotnického materiálu a zabezpečení zdravotnické pomoci evakuovanému a ukryvanému obyvatelstvu ve spádové oblasti (Procházka, 2020).

1.5 Hasičský záchranný sbor

Hasičský záchranný sbor (dále i „HZS“) je jednou ze základních složek integrovaného záchranného systému. Jeho primární funkcí je chránit zdraví a životy obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při vzniku mimořádných událostí a krizových událostí. Vavera (2017) popisuje přímé vymezení pravidel pro práci členů HZS, které je ukotveno v zákoně o požární ochraně.

Hlavní činností Hasičského záchranného sboru je zásahová činnost, do které spadá především likvidace požárů, následků živelních pohrom a jiných mimořádných událostí. V kompetenci sboru je rovněž preventivně výchovná činnost, výkon státního požárního dozoru, poskytování humanitární pomoci v rámci České republiky i do zahraničí a tvorba právních předpisů požární ochrany (Vavera, 2017).

Hasičský záchranný sbor ČR v současnosti tvoří generální ředitelství, které je organizační součástí Ministerstva vnitra, a dále pak 14 hasičských záchranných sborů krajů, Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany a Záchranný útvar HZS ČR. Součástí Hasičského záchranného sboru ČR jsou také vzdělávací, technická a jiná účelová zařízení, konkrétně Školní a výcvikové zařízení HZS ČR, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany Praha a Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR (Historie HZS ČR, 2020).

Veškerá činnost Hasičského záchranného sboru se řídí právními předpisy požární ochrany a to se závazností na celé území České republiky a na základě nařízení krajů. Jedná se o následující právní normy:

- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů,
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých předpisů,
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů,
- Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany ve znění pozdějších předpisů.

1.5.1 Historie Hasičského záchranného sboru

Oheň provází lidstvo již od počátku jeho existence a také přísloví „dobrý sluha, ale zlý pán“ vystihuje smysl krocení a zdolávání tohoto živlu. První zmínky o jeho organizovaném krocení sahají ke starému Římu a prvním „hasičským profesionálům“ v Japonsku. O tom, že ne vždy vystačila vědra vody z obecní kašny či jiného vodního zdroje a jiné způsoby zdolání, svědčí v naší zemi první zmínky ze 14. století. Ty odrážely snahu požárům předcházet, a když k nim dojde, tak je organizovaně likvidovat. Občanům bylo uloženo opatrné zacházení s ohněm tak, aby se nestalo žádné neštěstí. Likvidaci požáru měl řídit rychtář a starší sousedé, kterým pomáhali občané podle svých profesí (Historie HZS ČR, 2020).

První právní norma týkající se požární ochrany na našem území vznikla z iniciativy Přemysla Otakara II. v roce 1278. Byly zde již vymezeny tresty pro osoby, které vyvolávaly a podněcovaly rvačky při požárech. Z textu tehdejšího právního předpisu vyplývá, že i v době krále železného a zlatého byla snaha bojovat s žháři, pro které byl v případě jejich přistižení stanoven trest upálením. V roce 1494 vydal český šlechtic Jindřich IV. z Hradce v Jindřichově Hradci Pořádek pro hašení pro zámek i město. V 16. a 17. století vznikaly další podrobnější požární řády, které již pamatovaly např. i na platby pro osoby, které požáry hasily (Nitra, 2010). V Novém Městě pražském vznikl První požární řád, který vymezil místa, kde musela stát „hasičská“ technika, tehdy se jednalo o vozy obité žebříky a s háky, malé stříkačky a velké stříkačky (Skalská s kol., 2010).

K založení prvního profesionálního sboru došlo 23. března 1853 v Praze, kdy se rozhodl vzít do své péče úklid pražských ulic. Dne 16. srpna téhož roku přijal svých 30 nových zaměstnanců, jako metařů – hasičů, jejichž pracovní náplní bylo krom hašení ohňů, výcvik s tehdejší hasičskou technikou a 13 let ještě zametání ulic (Skalská a kol, 2010, s. 5).

Od roku 1864 vznikl hasičský sbor v Brně, v roce 1866 v Českých Budějovicích, v témže roce skončila pro tehdejší hasiče povinnost zametání ulic a jejich primárním úkolem byl boj s požáry. Mimo jiné se věnovali i provádění hasičských výcviků. V tomto období byli lehce identifikovatelní díky červené pásce, kterou nosili na rameni (Historie HZS ČR, 2020).

Od 2. poloviny 19. století až do 2. světové války leželo hašení požárů především na bedrech dobrovolných hasičů v jednotlivých obcích. Po válce přešla zodpovědnost za hasičské záchranné sbory pod gesci ministerstva vnitra. Měštům s více jak 50.000 obyvatel vznikla povinnost zřídit profesionální hasičské sbory (Historie HZS ČR, 2020).

V roce 1953 bylo přijato nařízení vlády o organizaci státního požárního dozoru a požární ochraně. Na základě této právní normy byla hasičům stanovena povinnost odpovědnosti *za provádění opatření k zesílení požární bezpečnosti, za organizaci přípravy a za využití sil a prostředků požární ochrany v obcích, okresech a krajích jsou odpovědni podle své příslušnosti národní výbory, orgány státního požárního dozoru a ministr vnitra.* Dále zodpovídali *za provádění opatření k zesílení požární bezpečnosti, za organizaci přípravy*

a za využití sil a prostředků požární ochrany v podnicích, závodech, ústavech, úřadech a jiných zařízeních (dále jen „závody“) jsou odpovědni jejich vedoucí a příslušní členové vlády (Historie HZS ČR, 2020).

Podle HZS ČR (2020) byla v roce 1967 založena ve Frýdku-Místku Škola požární ochrany, ze které se posléze v roce 2002 transformovala Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany Ministerstva vnitra. K dalším změnám v oblasti požární ochrany došlo v roce 1985, kdy vešel v platnost zákon, který s několika novelizacemi platí dodnes. Vedle kompetencí požárních jednotek stanovuje i základní povinnosti fyzických osob a firem v oblasti požární ochrany.

Proces změn v úkolech a charakteru činnosti Hasičského záchranného sboru ČR, který svůj současný název získal v roce 1995, vyvrcholil na přelomu tisíciletí, kdy byla rozšířena působnost Ministerstva vnitra o problematiku krizového řízení, civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva a integrovaného záchranného systému. V souvislosti s tím byly Parlamentem ČR projednány a schváleny nové zákony (Historie HZS ČR, 2020).

Současnou podobu získal Hasičský záchranný sbor ČR další právní úpravou, kdy k 1. lednu 2001 vešla v účinnost novelizace zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Provedená reorganizace změnila postavení, působnosti a organizaci sboru. Došlo také ke sloučení ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR s Hlavním úřadem civilní ochrany. V některých ujednáních se čeští zákonodárci inspirovali v dalších evropských státech, jednalo se především o širokou oblast civilní ochrany. Součástí přílohy 2 je logo HZS, vyobrazení hasiče v hasičském zásahovém kompletu a vozový park jednotek HZS Kraje Vysočina územního odboru Jihlava.

1.5.2 Historie Hasičského záchranného sboru Kraje Vysočina v Jihlavě

Dne 9. července 1950 vešel v platnost zákon vydaný Národním shromážděním Československé republiky č. 62/1950 Sb., o ochraně před požáry a jinými živelními pohromami ze dne 17. května 1950. Na základě tohoto zákona vznikla v roce 1952 v Jihlavě první profesionální hasičská jednotka na okrese a současně i na území dnešního Kraje Vysočina. V sedmdesátých letech pak vznikaly další jednotky v rámci Jihlavského okresu. V roce 1954 až 1955 vzniklo v Jihlavě pod vedením velitele Roberta Černého Krajské učiliště požární ochrany (Drahošlav a kol., 2010).

Jihlavský požární sbor byl založen rozhodnutím Krajského národního výboru z roku 1951, od 1. ledna 1952 začal fungovat v početním stavu 12 mužů pod vedením prvního velitele pana Jana Šimánka. První prostory, které sbor obýval, se nacházely v budově radnice na náměstí, kde tou dobou sídlil i sbor místních dobrovolných hasičů. Jednalo se ovšem o zcela nevyhovující prostředí, nebylo zde sociální zařízení, záchod se nacházel na dvoře radnice, sprcha chyběla zcela. Požární technika nebyla příslušníkům přímo k dispozici a při vyhlášení výjezdu pro ni museli přebíhat po náměstí, což prodlužovalo cestu k požáru (Drahoslav a kol., 2010).

Postupem času se prostory vyčleněné pro sbor ukázaly jako nevyhovující, a proto v letech 1952-1954 probíhala jednání o výstavbě nové požární stanice. Vytipované místo pro požární zbrojnici leželo v Jihlavě – Bedřichově, mezi státní silnicí I. třídy č. 38, řekou Jihlavou a západním úbočím Královského vršku na místě restaurace U Labutě. Umístění zbrojnice v tomto prostoru bylo výhodné, neboť požárníci měli dobrý výjezd (Historie požární stanice..., 2020). V těchto prostorech fungují hasiči dodnes.

K prvnímu lednu roku 1954 došlo ke změně názvu sboru na Veřejný požární útvar Jihlava. V témže roce se začalo s výstavbou a o pět let později se požárníci stěhovali do nové budovy. Nové prostory měly ještě jednu výhodu navíc. Jelikož se nacházejí poblíž řeky, bylo od počátku možné využívat vodního zdroje pro požární cvičení bez toho, že by se větším způsobem zatěžoval městský vodovod. Požární útvar je v těchto letech také vybavován novou technikou a zkvalitňuje se příprava hasičů (Drahoslav a kol., 2010).

Postupně dochází k navyšování početního stavu příslušníků hasičského sboru, v roce 1962 již v Jihlavě slouží 30 příslušníků rozdělených do tří směn, z toho je jeden velitel mužstva a jeden velitel směny. Mezi pracovníky stanice jsou také ženy a to již od roku 1952, kdy nastoupily první dvě. V roce 1974 vzrostl počet příslušníků již na 42. Mezi lety 1984 a 1987 byly vybudovány pro lepší zabezpečení hasičské techniky garáže. I v následujících letech se na hasičské stanici stavělo, prostory se modernizovaly a přizpůsobovaly potřebě hasičů. K 1. lednu 1991 došlo k další změně v názvu organizace na Správu a útvar pro požární ochranu, novým náčelníkem byl jmenován František Tretera. Od 1. května 1994 přijímá hlášení nové okresní operační středisko. Počátkem roku 1995 dochází k další změně v názvu na dnes již známý Hasičská záchranný sbor ČR. V čele jihlavského okresního záchranného sboru stojí okresní požární rada a ředitel hasičského záchranného sboru Ing. Jan Vsetečka. Sbor je zároveň doplněn o novou

požární techniku, aby se usnadnila práce hasičů při jejich výjezdech (Drahoslav a kol., 2010).

V posledních dvaceti letech došlo u Hasičského záchranného sboru ke změnám v oblasti zdokonalení požární techniky, zázemí a také k navýšení jeho členů. Od 1. prosince 2004 provozuje místní hasičský záchranný sbor jedno krajské operační a informační středisko pro celé území Kraje Vysočina a část dálnice D1 v úseku od 64. do 168. kilometru (Ryba a kol., 2010).

V Jihlavě působí mimo jiné i Sbor dobrovolných hasičů Jihlava Bedřichov, který byl založen v roce 1935. Sbor má celkem 49 členů a pomáhá při různých krizových událostech nejen v Jihlavě, ale i v okolních obcích (Bláha, 2010).

1.6 Městská policie Jihlava

Československé četnictvo bylo vojensky organizovaným bezpečnostním sborem, plnícím bezpečnostní úkoly na celém území státu. Definitivní podobu nabylo organizační struktura vydáním zákona o četnictvu č. 299/1920 Sb. z. a n. ze dne 14. dubna 1920. Tímto zákonem bylo četnictvo republiky Československé definováno jako: „Vojensky organizovaný sbor strážný, jenž určen jest k tomu, aby podle stávajících zákonných předpisů a podle nařízení příslušných úřadů státních udržoval v celém území Československé republiky veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost“ (Historie policie a četnictva, 2020).

Četníci vykonávali bezpečnostní službu a byli podřízeni politickým úřadům. V Jihlavě působilo četnictvo již za První republiky. Od roku 1915 do roku 1938 byl stav četníků na Jihlavsku 90 mužů, kteří byli rozptýleni do celkem 3 okresních velitelství a 24 stanic (Historie policie a četnictva, 2020).

Městská policie se řadí mezi ostatní složky integrovaného zdravotního systému. Hlavním úkolem tohoto útvaru policie je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Při své činnosti často spolupracuje se státní policií. Při zabezpečování městského pořádku plní následující úkoly:

- Zabezpečuje ochranu osob a majetku.
- Dohlíží na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích.
- Dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení, jež jsou stanovené obcí.
- Dohlíží na dodržování pravidel, jež se týkají občanského soužití.

- Na veřejných prostranstvích v obci kontroluje nebo dohlíží nad dodržováním čistoty.
- Odhaluje přestupky a jiné správní delikty, které může obec projednávat.
- Zajišťuje prevenci kriminality v obci. Ministerstvu vnitra České republiky poskytuje údaje o obecní policii za účelem zpracování statistických údajů (Úvod do problematiky..., 2020)

Novodobá historie jihlavských četníků neboli městské policie se začala psát 30. ledna 1992, kdy byla městským jihlavským zastupitelstvem schválena vyhláška města Jihlavy č. 3/1992 o zřízení Městské policie v Jihlavě. Magistrát města Jihlavy tak reagoval na ujednání zákona 553/1991Sb., o obecní policii, který vytvořil právní základ pro vznik obecních a městských policií na území České republiky. Základním kamenem pro vytvoření městské police byla již existující Městská pořádková služba, která ve městě fungovala již na základě vyhlášky města Jihlavy ze dne 11. dubna 1991. Původní počet deseti členů Městské pořádkové služby byl postupně navýšen tak, že k 1. květnu 1993 pracovalo pro městskou policii 32 strážníků a byl zahájen nepřetržitý provoz.

Protože požadavky na městskou policii byly stále náročnější a byla snaha přiblížit městskou policii občanům, bylo rozhodnuto o zřízení okrsků v okrajových částech města. Nejprve byl zřízen okrsek Horní Kosov a v dalších fázích došlo ke zřízení okrsků Bedřichov, Březinky a Slunce. Okrsek Slunce byl posléze sloučen s okrskem Horní Kosov. Na okrscích strážníci sloužili ve dvojicích. V roce 1995 byly jednotlivé okrskové služebny posíleny na počet tří strážníků (Maštera, 2004).

Městská policie Jihlava reagovala nejen na celospolečenské trendy, ale i na potřeby společnosti a tak dokázala pružně reagovat na poptávku v oblasti preventivní činnosti na základních školách. V tomto smyslu byl využit potenciál jedné z pracovnic městské police, která měla pedagogické vzdělání zaměřené na výkon prevence kriminality. Od školního roku 1998/1999 bylo tedy možné zahájit pravidelné besedy na základních školách v Jihlavě. Postupem času vznikla v tomto odvětví spolupráce mezi městskou policií, Obvodním oddělením Policie České republiky v Jihlavě a Střední policejní školou Ministerstva vnitra v Jihlavě. Tato spolupráce funguje dodnes. Od roku 2003 působí městská policie v rámci preventivní činnosti na všech stupních škol v Jihlavě a ve spolupráci s policií jsou různé akce organizovány také na školách v okolí Jihlavy (Maštera, 2004).

K lepšímu zajištění bezpečnostní situace ve městě byl v roce 1998 zřízen kamerový systém. V téže roce pramení snahy o zřízení obecního útulku pro opuštěná zvířata, který byl nakonec založen v roce 2003 v blízkosti obce Pístov (Maštera, 2004).

1.7 Ostatní složky Integrovaného záchranného systému

Zákon č. 239/2000 Sb. stanoví, že ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou *vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.* Dle výše uvedeného zákona ostatní složky integrovaného záchranného systému *poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání.*

Do ostatních složek integrovaného záchranného systému dle zákona o integrovaném záchranném systému řadíme:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Dle § 21 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů poskytují ostatní složky integrovaného záchranného systému při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání.

1.7.1 Armáda ČR

Podle zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky je Armáda České republiky základní složkou ozbrojených sil České republiky. Jejím primárním úkolem je zabezpečení ochrany a obrany území České republiky. Z pohledu Integrovaného záchranného systému ji řadíme mezi ostatní složky. Součástí Armády České republiky je také Hradní stráž a Vojenská kancelář prezidenta České republiky.

Armáda České republiky má v rámci integrovaného záchranného systému široké využití. Jejich služeb se často využívá při evakuaci osob při krizových situacích. Z minulosti jsou známy příklady pomoci při záchraně osob během povodní. Armáda má prostředky nejen k zajištění zdraví a život osob, zvířat, ale i o ochraně majetku, pomáhá v boji s požáry, zajišťuje technické opravy, působí při zajišťování a označování nebezpečných úseků. Technické zázemí armády umožňuje i leteckou přepravu zraněných a nemocných osob. Vojenské vrtulníky často pomáhají v rámci pátrací služby. Armádu lze využít i v rámci dopravy a v rámci plnění úkolů policie ČR jako ochranu státních hranic, zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti. Součinnost armády si mohou při krizových situacích mimo ministra vnitra a primátora hlavního města Prahy vyžádat i hejtmani krajů a starostové obcí (Nitra, 2010).

1.7.2 Vojenská policie

Dle úvodního ustanovení zákona č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů stojí v čele vojenské policie náčelník vojenské policie, který je podřízen ministrovi obrany. Základní úkoly vojenské policie se vztahují především k armádě. Jedná se o oblasti ochrany armádního majetku a nakládání s ním, zabezpečování kázně a pořádku ve vojenských objektech a u vojáků na veřejnosti, v rámci armády působí též jako represivní složka. V rámci integrovaného záchranného systému lze využít služeb vojenské policie a potencialu jejich členů při řešení krizových situací. Vojenská policie pomáhá i na území jiných států na základě mezinárodních smluv.

1.7.3 Záchranné a bezpečnostní sbory

Záchranné a bezpečnostní sbory poskytují součinnost na vyžádání při řešení mimořádných událostí. Jejich primární náplní je ochrana života a majetku. Mezi tyto sbory patří Horská služba ČR, Vodní záchranná služba, Letecká záchranná služba a Obecní policie. Dvěma posledním jmenovaným se již věnovaly samostatné kapitoly této práce. Letecké záchranné služby byla specifikována v rámci zdravotnické záchranné služby a obecní policie v rámci samostatné kapitoly o Městské policii Jihlava (Skalská a kol., 2010).

Horská služba ČR

Před rokem 1850 využívali návštěvníci hor služeb nosičů a průvodců, kteří znali dobře nejen terén, ale disponovali i znalostmi první pomoci. Postupem času se tyto osoby specializovaly a v roce 1954 byla založena první celostátní horská služba

v Československu sjednocením Horské záchranné služby a Tatranské horské služby. V roce 2001 vzniká Horská služba ČR ještě jako občanské sdružení, které je financováno Ministerstvem zdravotnictví. V následujícím roce přešlo financování sdružení pod Ministerstvo pro místní rozvoj. Od 1. ledna 2005 se na základě rozhodnutí vlády z občanského sdružení stává obecně prospěšná společnost. Statutární orgánem horské služby je správní rada, nejvyšším orgánem je valná hromada, pro náčelníka horské služby se využívá označení Náčelník Horské služby ČR. Při jednotlivé oblasti jmenuje náčelník horské služby další náčelníky (Skalská a kol., 2010).

Horská služba je v současné době tvořena profesionály a stejně jako ostatní složky integrovaného záchranného systému působí v oblasti ochrany zdraví a života osob a majetku. Mimo jiné plní činnost v rámci ochrany přírody a životního prostředí, informují veřejnost o sněhových a povětrnostních podmínkách. Vzhledem k tomu, že členové horské službě znají dokonale prostředí hor, jsou nepostradatelnými osobami při hledání nezvěstných osob a při řešení krizových situacích v oblasti (Smetana, Kratochvílová, 2007).

Vodní záchranná služba

Základy vodní záchranné služby byly položeny již v roce 1767 v Amsterdamu. Na území našeho státu sahají počátky vodních záchranářů do roku 1857, kdy začal působit Pražský záchranný sbor, který se specializoval mimo jiné i na boj s požáry. V roce 1910 došlo v Paříži k rozsáhlým povodním, což vedlo k založení Mezinárodní federace pro záchranu života tzv. FIS (Smetana, Kratochvílová, 2007).

Vodní záchranná služba v České republice spadá pod Český červený kříž a na českých tocích vykonává preventivně záchrannou činnost a její členové jsou kvalifikovaní a vybavení k poskytování předlékařské první pomoci. V rámci další činnosti vedou členové vodní záchranné služby plavecké výcviky pro děti a mládež a učí je i techniky vedoucí k záchraně života. Působí i v oblasti ochrany životního prostředí. Poskytují součinnost dalším organizacím v rámci integrovaného záchranného systému a spolupracují i s ostatními zahraničními organizacemi (Smetana, Kratochvílová, 2007).

1.7.4 Orgány ochrany veřejného zdraví

Podle Zákona č. 239/2000 Sb. je ochrana a podpora veřejného zdraví *zaměřena na ochranu zdraví a životní prostředí a pracovní podmínky a přijímání šíření infekčních*

a hromadně se vyskytujících onemocnění, ohrožení zdraví v souvislosti s očekávanými studii, výskytem nemocí ohrožujících prací a ohrožení zdraví a dozoru nad jejich zachováním.

Ochrana veřejného zdraví je upravena v zákoně č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých předpisů. Zákon specifikuje orgány ochrany veřejného zdraví, kterými jsou:

- Ministerstvo zdravotnictví,
- krajská hygienická stanice,
- Ministerstvo ochrany,
- Ministerstvo vnitra,
- Ministerstvo dopravy,
- Ministerstvo pro místní rozvoj,
- Ministerstvo životního prostředí,
- krajské úřady.

1.7.5 Zařízení civilní obrany

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů definuje zařízení civilní ochrany jako organizace bez vlastní právní subjektivity. Tyto organizace jsou součástí jiné právnické osoby nebo obce a jsou určené k ochraně obyvatelstva; tvoří je zaměstnanci nebo jiné osoby na základě dohody a věcné prostředky (Vilášek a kol., 2012).

Zařízení civilní ochrany jsou připravena jako ostatní složka integrovaného záchranného systému poskytnout součinnost základním složkám integrovaného záchranného systému. Jedná se o následující zařízení:

- Zařízení pro zajištění evakuace.
- Zařízení pro zajištění nouzového přežití a organizované humanitární pomoci.
- Zařízení pro zabezpečení dekontaminace terénu.
- Zařízení pro poskytování první pomoci.
- Zařízení pro nouzové zásobování vodou.
- Zařízení pro provádění prací spojených s vyprošťováním osob a k odstraňování následků mimořádných událostí.
- Zařízení pro zabezpečení výdeje prostředků individuální ochrany.
- Zařízení pro zjišťování a označování nebezpečných oblastí.

- Zařízení pro zabezpečení ukrytí osob ve stálých úkrytech.
- Zařízení pro zabezpečení dekontaminace osob a oděvů.
- Zařízení pro zabezpečení dekontaminace věcných prostředků (Skalská a kol., 2010)

1.8 Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím

Podle Martínka s Tvrdkem (2011) hrají neziskové organizace a sdružení občanů při mimořádných událostech významnou roli. Jejich přínos lze vnímat v rámci poskytování odborné a humanitární pomoci. Řídí se zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružení občanů, ve znění pozdějších předpisů. Činnost těchto organizací se řídí stanovami ministerstva vnitra, členství v nich je dobrovolné. Do této oblasti spadají nejen neziskové organizace, ale i právnické osoby, a to především nadace. Významnou roli v na poli humanitární činnosti hrají i církve a církevní organizace. Činnost neziskových organizací a sdružení občanů lze v rámci integrovaného záchranného systému využít na základě různých smluv.

1.8.1 Český červený kříž

V roce 2019 uplynulo 100 let od založení Československého červeného kříže, z něhož po rozdělení Československa vznikl v roce 1993 současný Český červený kříž. U zrodu Československého červeného kříže stál první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Dne 1. února 1919 se v Obecním domě v Praze konala schůzka sociálních pracovníků. Výstupem z tohoto zasedání bylo rozhodnutí k založení Československého červeného kříže, následně byla k prezidentu Masarykovi vyslána delegace s žádostí o udělení souhlasu se založením organizace. Dne 6. února 1919 prezident souhlasil, první předsedkyní byla jmenována jeho dcera PhDr. Alice Masaryková (Český červený kříž, 1999 - 2020).

Primární funkcí Českého červeného kříže je první pomoc, spadá sem osvětová a školící činnost a poskytování první pomoci na akcích. Do oblastí další činnosti Českého červeného kříže spadá dárčovství krve, humanitární a sociální činnost, psychosociální pomoc, rekondiční pobyty, pátrací činnost, editační služba (Český červený kříž, 1999 - 2020).

1.8.2 Svaz záchranných brigád kynologů ČR

Svaz záchranných brigád kynologů České republiky je občanským sdružením, které se zabývá výcvikem záchranných psů. Historie záchranářských psů sahá až na přelom

19. a 20. století, kdy byli psi využíváni především k vyhledávání vězňů ve Francii, Anglii, Německu a USA: První světová válka pasovala psy do role záchranářů, kdy byli využíváni k hledání zraněných vojáků: Jejich potenciál se začal ještě lépe využívat po druhé světové válce, kdy začal výcvik těchto přátel člověka k vyhledávání osob uvězněných pod lavinou. V České republice vznikla samostatná organizace Svaz záchranných brigád kynologů ČR. Psi jsou využíváni nejen při pátrání osob pod již zmíněnou lavinou, ale pomáhají i při pátrání po pohřešovaných v terénu nebo při hledání osob zasypaných v důsledku nějakého sesuvu půdy, popřípadě zemětřesení. V rámci policejní kynologie se používají speciálně vycvičení psi, kteří dokáží najít i drogy a bomby (Krajník a kol, 2009).

2 CÍLE A HYPOTÉZY

2.1 Cíle bakalářské práce

Výzkumná část práce se soustředí na informovanost laické veřejnosti k problematice integrovaného záchranného systému. Dotazníkové šetření cílí především na obyvatele krajského města Jihlava, kde mají všechny základní složky integrovaného záchranného systému své sídlo, a tudíž by se dalo říct, že jsou z lokálního hlediska dobře dostupné a jsou obyvatelům tzv. na očích.

Cílem práce je na základě literárního rozboru a sběru dat z dotazníkového šetření popsat jednotlivé aktéry v rámci integrovaného záchranného systému a zkoumat, jaký přehled o nich mají právě obyvatelé města Jihlavy.

2.2 Hypotézy

V souvislosti se stanoveným cílem práce byly formulovány následující hypotézy:

Hypotéza č. 1: Většina obyvatel města Jihlavy má správné informace o integrovaném záchranném systému a jeho aktérech.

Hypotéza č. 2: Většina obyvatel města Jihlavy považuje práci zdravotníků za tu nejdůležitější a nejobtížnější v rámci integrovaného záchranného systému.

Hypotéza č. 3: Většina obyvatel města Jihlavy ví, jakým způsobem správně postupovat při poskytování první předlékařské pomoci.

3 METODIKA

3.1 Metodický postup

K ověření hypotéz bylo využito kvantitativního výzkumu, informace potřebné pro zpracování praktické části práce byly získány metodou dotazování. Nástrojem sběru dat byl polostandardizovaný dotazník, který byl elektronickou formou šířen prostřednictvím sociálních sítí.

V úvodu dotazníku byli respondenti seznámeni s tématem bakalářské práce. Dotazník byl anonymní a obsahoval 5 otevřených a 17 uzavřených otázek. Úvodní čtyři otázky byly demografické, první otázka zjišťovala to, zda respondent skutečně spadá do cílové skupiny a žije v Jihlavě, dalšími zjišťovanými údaji byly věk, pohlaví a nejvyšší dosažené vzdělání dotazovaných. Z původních 241 odpovídajících spadalo do cílové skupiny 176 respondentů, jednalo se o 125 žen a 51 mužů. Věkové kategorie byly zastoupeny následovně: 58 odpovídajících bylo ve věku od 36 do 50 let, 53 jich bylo od 15 do 25 let, 45 od 26 do 35 let a 20 osob bylo starších 51 let.

Další otázky cílily na to, zda respondenti dokáží definovat, co znamená zkratka IZS, a zda ví, které organizace řadíme mezi základní a ostatní složky integrovaného záchranného systému. V rámci dotazníkového šetření se zjišťovala i míra znalosti tísňových telefonních čísel a hodnocení jednotlivých složek integrovaného záchranného systému. Zároveň byla šetřena i zkušenost respondentů při řešení mimořádných situací. Získané informace byly zpracovány prostřednictvím programu MS WORD a MS EXCEL.

4 VÝSLEDKY

Otázka č. 1 – Žijete v Jihlavě?

Tabulka 1 – Vztah respondenta ke krajskému městu Jihlava³

Odpověď	Počet	Procenta
Ano, žiji v Jihlavě	159	90 %
Ne, nežiji v Jihlavě	17	10 %

Graf 1 – Vztah respondenta ke krajskému městu Jihlava⁴

První otázka se soustředila na to, aby byl zcela správně vybrán výzkumný vzorek. Důraz byl kladen na to, aby na otázky odpovídali respondenti, kteří v Jihlavě skutečně žijí. Osoby, které v Jihlavě nebydlí, byly z dotazníkového šetření vyřazeny. Z celkového počtu 176 dotazníků bylo vyřazeno pro spádovost respondentů 17 (9,7 %) dotazníků, které nevyhovovaly podmínkám dotazníkového šetření. Respondenti, kteří žijí mimo Jihlavu, nebyli do výzkumu započítáni a s jejich daty se dále npracovalo. Úhrn všech započítaných odpovědí vychází pouze z dotazníků osob, které v Jihlavě skutečně žijí.

³ Zdroj: vlastní zpracování

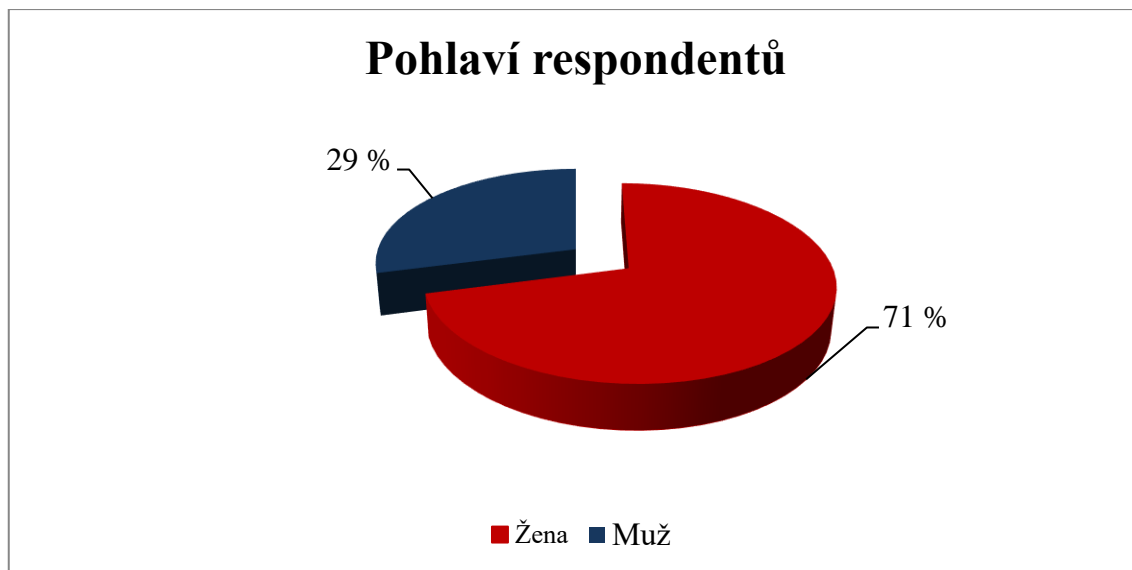
⁴ Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 2 – Označte pohlaví:

Tabulka 2 – Pohlaví respondentů⁵

Odpověď	Počet	Procenta
Žena	125	71 %
Muž	51	29 %

Graf 2 – Pohlaví respondentů⁶

Z dotazníkového šetření a otázky, která směřovala na určení pohlaví, vyplývá, že se průzkumu zúčastnilo celkem 125 jihlavských žen, což tvoří 71 % všech dotazovaných. Dotazník vyplnilo pouze 52 jihlavských mužů, což v úhrnu činí 29 % všech, kteří dotazník vyplnili.

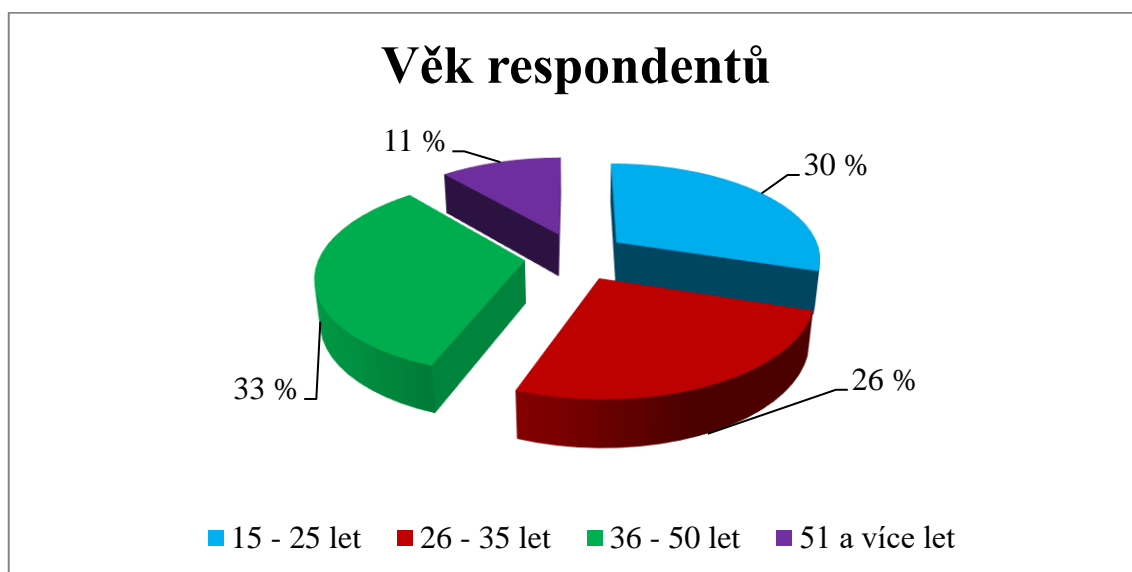
⁵ Zdroj: vlastní zpracování

⁶ Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 3 – Uved'te Váš věk:

Tabulka 3 – Věk respondentů⁷

Odpověď	Počet	Procenta
15 – 25 let	53	30 %
26 – 35 let	45	26 %
36 – 49 let	58	33 %
50 a více let	20	11 %

Graf 3 – Věk respondentů⁸

Na základě otázky č. 3 bylo zjištěno, že téměř desetina respondentů byla starší 51 let. Celkem jedná o 11 % všech osob, které na otázku odpovídaly. Třetina odpovídajících byla ve věku od 36 do 50 let, následovali je respondenti ve věku od 15 do 25 let, kterých bylo celkem 53 (30 %), poslední kategorií byli odpovídající ve věku 26 až 35 let, kterých bylo 26 %, tedy 45 osob.

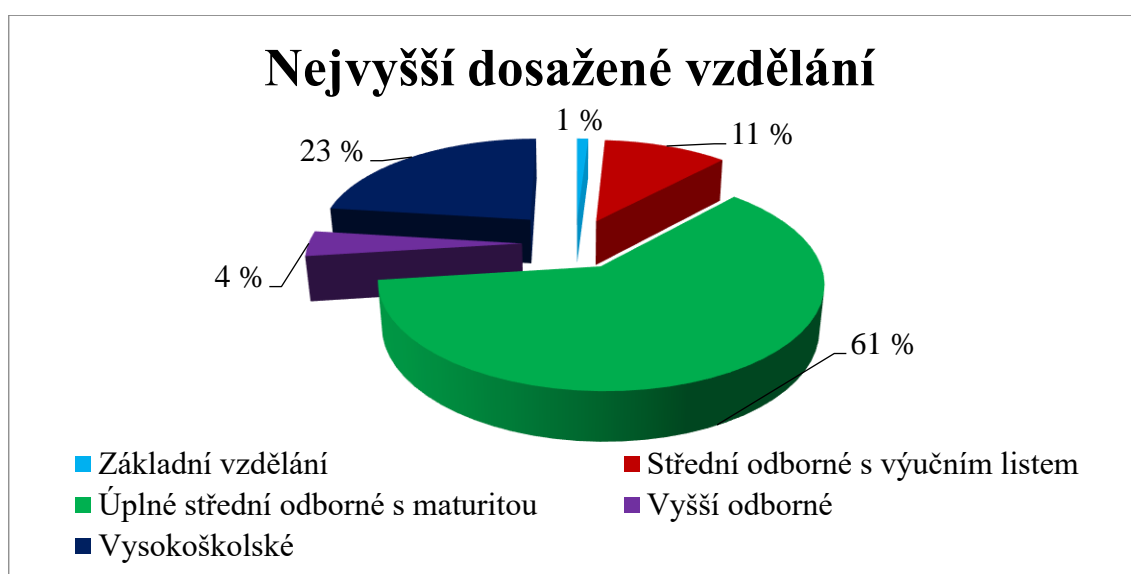
⁷ Zdroj: vlastní zpracování

⁸ Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 4 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Tabulka 4 – Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů⁹

Odpověď	Počet	Procenta
Základní vzdělání	2	1 %
Střední odborné s výučním listem	20	11 %
Úplné střední odborné s maturitou	107	61 %
Vyšší odborné	7	4 %
Vysokoškolské	40	23 %

Graf 4 – Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů¹⁰

V rámci dotazníkového šetření byl o respondentech zjišťován další demografický údaj, který se týkal jejich nejvyššího dosaženého vzdělání. Mezi respondenty byly dvě osoby, jejichž vzdělání je základní, což odpovídá 1 % všech, kteří na tuto otázku odpovídali. Výuční list má téměř desetina respondentů. Více než polovina respondentů, celkem 61 % dosáhlo středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou. Někteří z forem terciárního vzdělání má více jak čtvrtina dotazovaných. Jedná se o 7 osob (4 %) s vyšším odborným vzděláním a 40 osob (23 %) s vysokoškolským vzděláním.

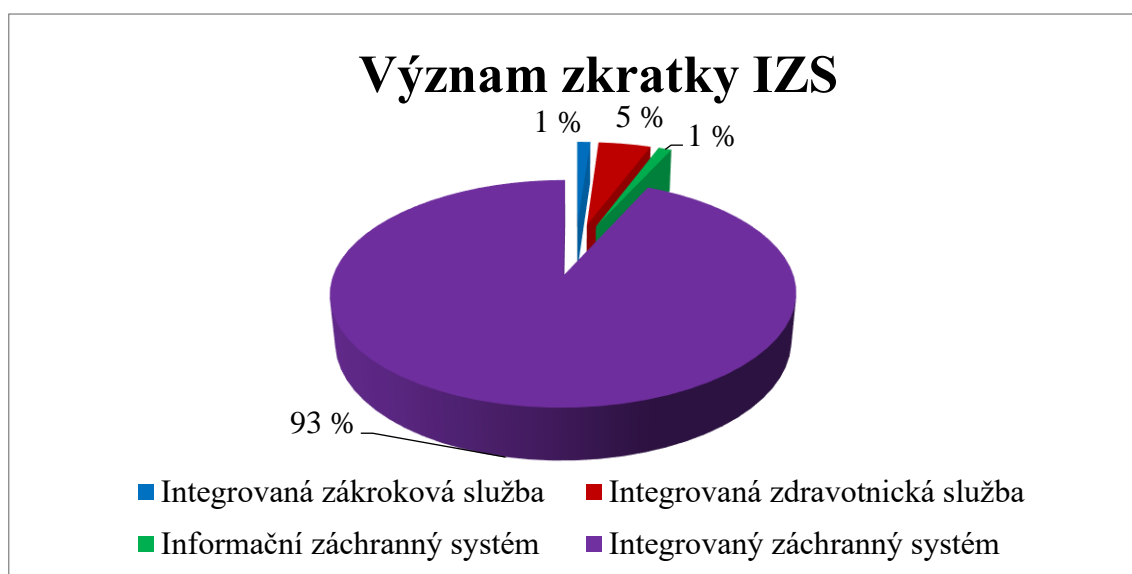
⁹ Zdroj: vlastní zpracování

¹⁰ Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 5 – Co podle Vás znamená zkratka IZS?

Tabulka 5 – Význam zkratky IZS¹¹

Odpověď	Počet	Procenta
Integrovaná zákroková služba	2	1 %
Integrovaná zdravotnická služba	8	5 %
Informační záchranný systém	2	1 %
Integrovaný záchranný systém	165	93 %

Graf 5 – Význam zkratky IZS¹²

Většina respondentů dokázala na otázku, co se skrývá pod zkratkou IZS odpovědět správně, že se jedná o integrovaný záchranný systém. Jednalo se celkem 93 % odpovědí. Správnou odpověď uvedli respondenti bez ohledu na jejich nejvyšší dosažené vzdělání. Informační záchranný systém, zvolili dva respondenti, jednalo se o jednu ženu a jednoho muže, oba měli středoškolské vzdělání s maturitou. Integrovanou zdravotnickou službu zvolilo 8 osob ze všech věkových a vzdělanostních kategorií. Integrovanou zákrokovou službu zvolil muž se základním vzděláním a jedna žena s výučním listem.

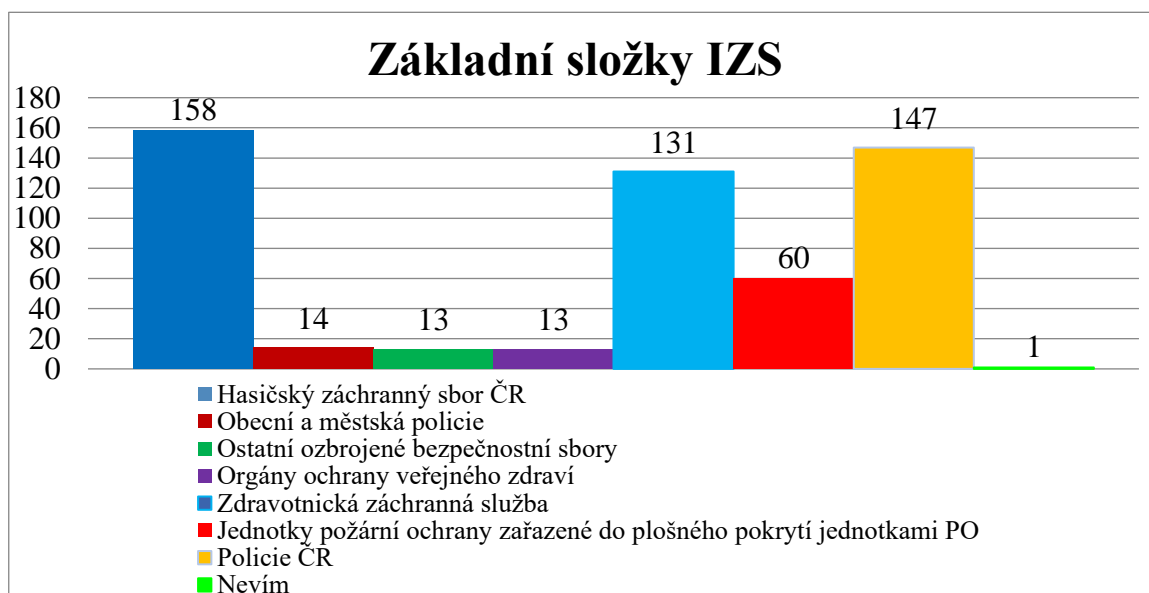
¹¹ Zdroj: vlastní zpracování

¹² Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 6 – Které organizace podle Vašeho názoru patří mezi ZÁKLADNÍ SLOŽKY IZS?

Tabulka 6 – Základní složky IZS¹³

Odpověď	Počet
Hasičský záchranný sbor ČR	158
Obecní a městská policie	14
Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory	13
Orgány ochrany veřejného zdraví	13
Zdravotnická záchranná služba	131
Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí jednotkami PO	60
Policie ČR	147
Nevím	1

Graf 6 – Základní složky IZS¹⁴

Tato otázka zkoumala to, zda respondenti vědí, které organizace patří mezi základní složky integrovaného záchranného systému. Vyhodnocení otázky spočívalo v započítání správných a chybných odpovědí. Téměř tři čtvrtiny odpovědí byly bezchybné. Jedna chyba se vyskytla u pětiny odpovídajících. Necelá desetina respondentů špatně vyhodnotila dvě až tři organizace. Jeden z respondentů na otázku odpověděl, že neví.

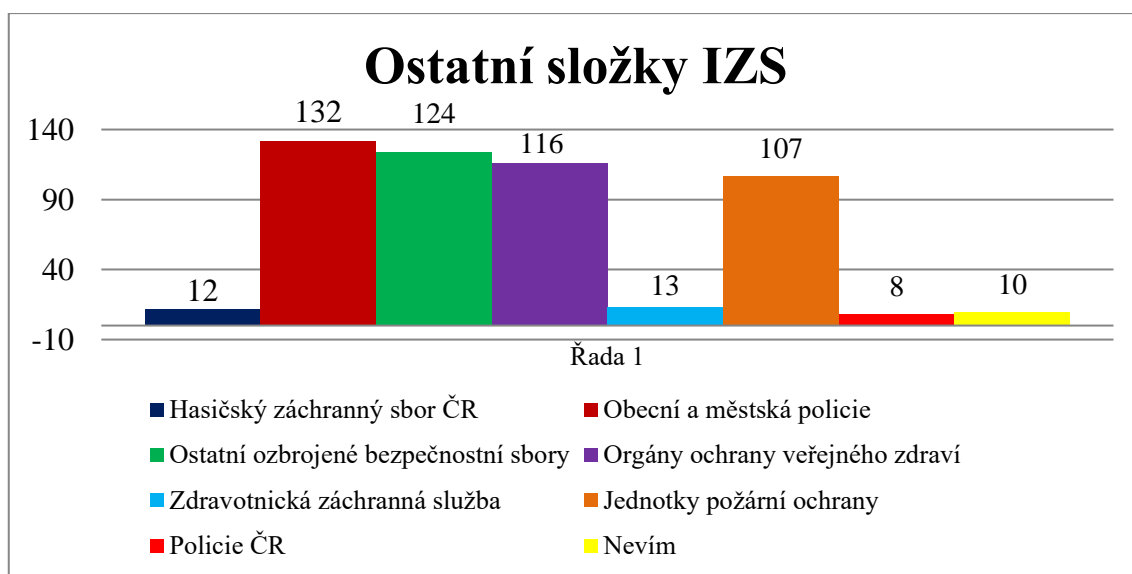
¹³ Zdroj: vlastní zpracování

¹⁴ Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 7 – Které organizace podle Vašeho názoru patří mezi OSTATNÍ SLOŽKY IZS? Označte všechny, o kterých si to myslíte.

Tabulka 7 – Ostatní složky IZS¹⁵

Odpověď	Počet
Hasičský záchranný sbor ČR	12
Obecní a městská policie	132
Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory	124
Orgány ochrany veřejného zdraví	116
Zdravotnická záchranná služba	13
Jednotky požární ochrany	107
Policie ČR	8
Nevím	10

Graf 7 – Ostatní složky IZS¹⁶

Tato otázka zkoumala, zda respondenti dokáží správně označit z uvedených organizací všechny ostatní složky integrovaného záchranného systému, o kterých si myslí, že tam patří. Více jak padesát procent respondentů odpovědělo bez chyby. Jednu až dvě chyby při označení uvedla téměř čtvrtina dotazovaných. Desetina respondentů měla ve svých odpovědích tři až čtyři chyby a 6 % uvedlo, že neví.

¹⁵ Zdroj: vlastní zpracování

¹⁶ Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 8 – Jaká je podle Vašeho názoru úloha IZS?

Integrovaný záchranný systém (dále jen IZS) je koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. IZS není organizace v podobě instituce, ale vyjádřením pravidel spolupráce (Integrovaný záchranný systém, 2020).

Osmá otázka zkoumala, zda mají respondenti povědomí o tom, co pojem integrovaný záchranný systém znamená. Podle výsledků dotazníků si pod pojmem integrovaných záchranný systém představí 71 % respondentů nějaký nástroj ochrany zdraví, který nese určité jevy pomoci. K integrovanému záchrannému systému jakožto k nástroji řešení krizových situací se přiklání čtvrtina respondentů. Asi 5 % dotazovaných uvedlo ve své odpovědi strohé „pomáhat a chránit“, které se spíše využívá ve spojení přímo s Policií ČR, než s integrovaným záchranným systémem. Téměř pětina dotazovaných má integrovaný záchranný systém spojeno s ochranou osob a majetku.

Vzhledem k tomu, že otázka se ptala přímo na názor respondentů, odpovědi se v mnoha případech prolínají, když je často zmiňována „pomoc“ a „řešení mimořádných událostí“. Právě „pomoc“ je zmíněna v téměř 50 % odpovědí. V celkovém popisu integrovaného záchranného systému se do určité míry také odrazila celosvětová zdravotní situace, kdy došlo k tomu, že bylo mnoho států zasaženo nemocí covid-19. Desetina respondentů se k problematice integrovaného záchranného systému vyjádřila tak, že se jedná „v současné době o velmi potřebnou věc“.

Otázka č. 9 – IZS je podle Vašeho názoru:

Tabulka 8 – Organizační forma IZS¹⁷

Odpověď	Počet	Procenta
Samostatná organizace	9	5 %
Seskupení organizací	168	95 %
Nevím	0	0 %

Graf 8 – Organizační forma IZS¹⁸

Integrovaný záchranný systém považuje za samostatnou organizaci 9 respondentů, což odpovídá 5 % celku. Seskupení organizací zvolilo ve své odpovědi 95 % dotazovaných. Možnost „nevím“ nezvolil nikdo.

¹⁷ Zdroj: vlastní zpracování

¹⁸ Zdroj: vlastní zpracování

**Otázka č. 10 – Kdo má podle Vašeho názoru nejobtížnější práci v rámci IZS?
Napište odpověď.**

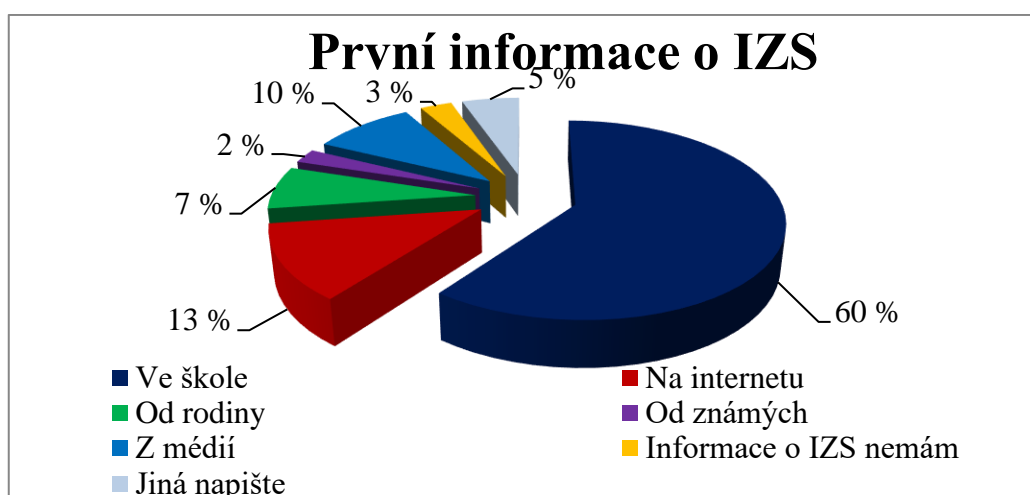
Podle výsledků odpovědí na desátou otázku dotazníku nelze dle 20 % respondentů konkretizovat, která ze složek integrovaného záchranného systému má nejobtížnější práci. Policii uvedl jeden z respondentů, stejně tak byla jednou zastoupena celní správa. Nejčastěji byli zmiňováni hasiči, které uvedlo téměř 45 % respondentů, zdravotnickou záchrannou službu označilo 35% odpovídajících. Téměř třetina odpovědí se prolínala a současně byli označeni jak hasiči, tak zdravotníci.

Ačkoli otázka zkoumala pouze to, čí práce je dle respondentů nejobtížnější, mnoho respondentů ke své odpovědi přidalo i poděkování jednotlivým složkám a označilo jejich práci za velice důležitou a potřebnou.

Otázka č. 11 – Kde jste poprvé slyšel/a o IZS?

Tabulka 9 – První informace o IZS¹⁹

Odpověď	Počet	Procenta
Ve škole	102	60 %
Na Internetu	21	13 %
Od rodiny	12	7 %
Od známých	4	2 %
Z médií	16	10 %
Informace o IZS nemám	5	3 %
Jiná (napište)	9	5 %

Graf 9 – První informace o IZS²⁰

První informace o IZS získalo 102 respondentů ve škole, což odpovídá 60 % všech dotazovaných. Téměř čtvrtina osob se poprvé s tímto pojmem setkala prostřednictvím nějakého z hromadných sdělovacích prostředků, konkrétně média uvedlo 10 % a Internet označilo 13 % odpovídajících. Desetina dotazovaných získala informace od rodinných příslušníků (7 %) nebo od známých (2 %). Jinou možnost zvolilo 5 % respondentů, z čehož jeden odpověděl, že se s tímto pojmem setkal poprvé v zaměstnání, dva muži odpověděli, že neví, další dva respondenti považují znalost pojmu IZS za obecnou vědomost, čtyři respondenti starší 51 let si již nevzpomínají, jelikož je to dlouho, co poprvé o IZS slyšeli.

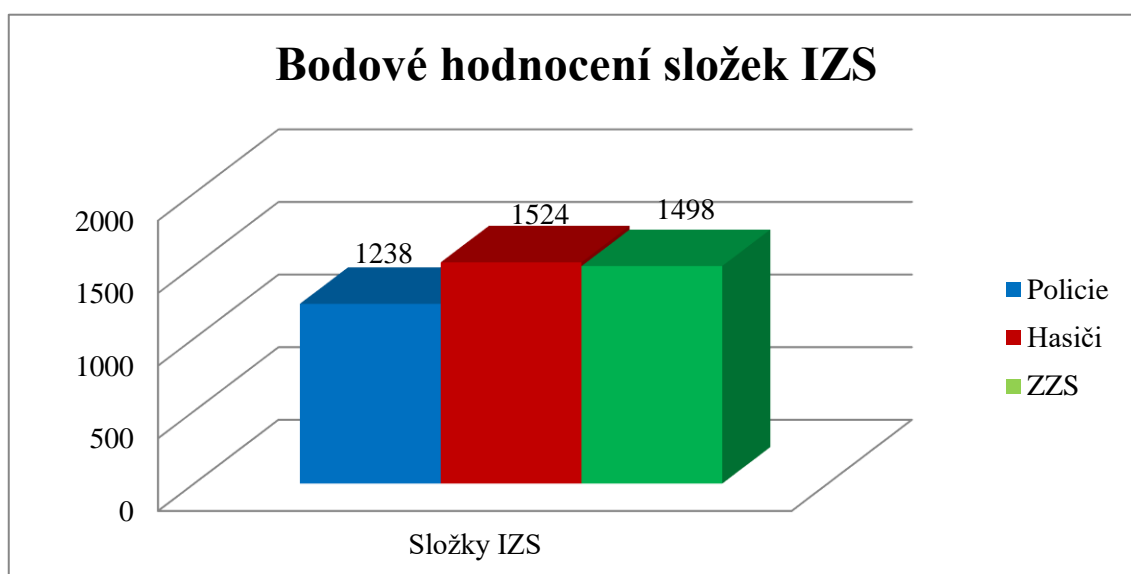
¹⁹ Zdroj: vlastní zpracování

²⁰ Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 12 – Ohodnoťte na bodové škále přínos IZS a jeho složek pro naši společnost. (10 bodů – velmi prospěšné, 0 bodů – neprospěšné)

Tabulka 10 – Hodnocení složek IZS²¹

Odpověď	Počet bodů
Policie ČR	1238
Hasičský záchranný svor ČR (Hasiči)	1524
Zdravotnická záchranná služba (ZZS)	1498

Graf 10 – Hodnocení složek IZS²²

Jako nejvíce prospěšnou pro společnost hodnotili respondenti práci Hasičského záchranného sboru ČR, který získal celkem 1524 bodů z 1760 možných. Ve většině případů získala tato organizace od deseti do devíti bodů, ojediněle se objevila šestka, ale níže hasiči hodnoceni nebyli. Jen o 26 bodů méně získala v hodnocení občanů města Jihlavy zdravotnická záchranná služba. Na třetím místě skončila Policie ČR, bodové hodnocení jejího přínosu ze strany občanů dosáhlo 1238 bodů. Zde se ojediněle objevovala škála pod 5 bodů.

²¹ Zdroj: vlastní zpracování

²² Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 13 – Znalost tísňových telefonních čísel

a) Znáte telefonní číslo Zdravotnické záchranné služby? (Uveďte je, prosím.)

Telefonní číslo zdravotnické záchranné služby je jedno z těch, jehož znalost se vyplatí v krizových situacích a tato skutečnost často zachraňuje životy. Učí se je již děti v mateřských školách. Cílem třinácté otázky bylo zjistit, jak jsou na tom se znalostí tohoto tísňového čísla jhlavští respondenti. Téměř všichni respondenti odpověděli, že zdravotnická záchranná služba se přivolá vytočením čísla 155, jednalo se celkem o 173 odpovídajících. Dva dotazovaní doplnili, že mimo 155 se dá volat ještě na 112, což je jednotné telefonní číslo pro tísňové volání. Jeden z respondentů označil pouze číslo 112.

b) Znáte telefonní číslo Hasičského záchranného sboru ČR? (Uveďte je, prosím.)

Telefonní číslo Hasičského záchranného sboru ČR je 150. Na tuto skutečnost si vzpomnělo celkem 170 osob, čtyři osoby odpověděly, že se jedná o čísla 150 a 112, dva z respondentů uvedli pouze číslo 112. Jeden muž středního věku se základním vzděláním uvedl, že se jedná o číslo 155.

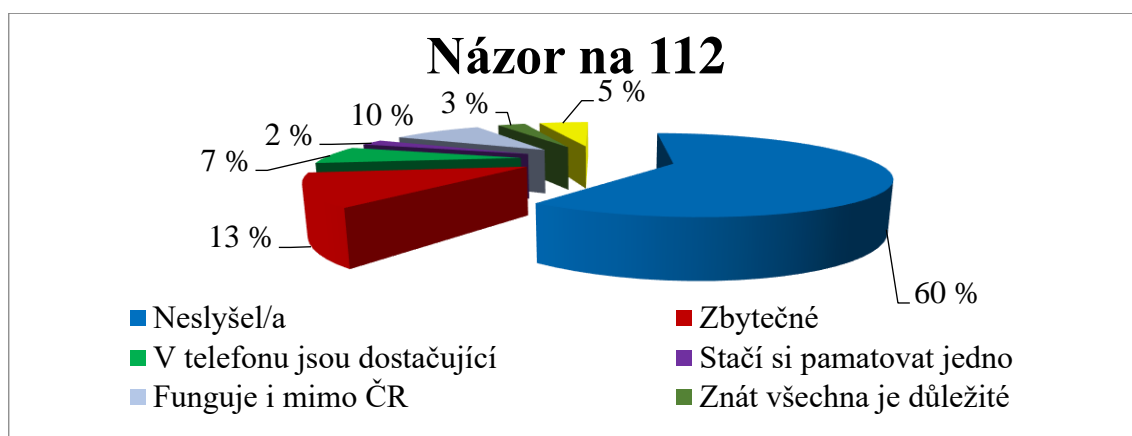
c) Znáte telefonní číslo Policie ČR? (Uveďte je, prosím)

Poslední základní složkou integrovaného záchranného systému, jejíž telefonní číslo bylo předmětem zkoumání, je Policie ČR. Správně uvedlo celkem 172 respondentů, že se jedná o číslo 158, čtyři odpovídající ještě navíc přidali číslo 112, jeden opověděl, že se jedná o 155.

Otázka č. 14 – Jaký máte názor na zavedení jednotného evropského čísla pro tísňová volání?

Tabulka 11 – Názor na 112²³

Odpověď	Počet	Procenta
Nikdy jsem o něm neslyšel/a	102	60 %
Považuji jej zbytečné, když znám ostatní telefonní čísla	21	13 %
Čísla na tísňové linky nepotřebuji znát, mám je uložena v telefonu	12	7 %
Považuji jej důležité, je lepší si pamatovat jedno číslo než tři	4	2 %
Považuji jej za důležité, hodí se i mimo ČR	16	10 %
Je důležité čísla na tísňové linky znát	5	3 %
Nemám názor	9	5 %

Graf 11 – Názor na 112²⁴

Z výsledků odpovědí na čtrnáctou otázku vyplývá, že více jak polovina respondentů o čísle 112 neslyšela, tato odpověď byla zastoupena ve všech skupinách odpovídajících. Starší generace je považuje za zbytečné, jedná se celkem o 13 % celku. Uložení v telefonu tísňových čísel v telefonu považují za dostačující především mladší z respondentů, ve výsledcích šetření byla tato odpověď označena celkem od 7 % odpovídajících osob. Pohodlnost v čísle 112 shledávají čtyři osoby (2 %), je lepší pamatovat si toto jedno než všechna ostatní. Šestnáct osob (10 %) spatřuje výhodu v tom, že číslo funguje i ostatních státech EU. Pět osob (3 %) považuje znalost všech čísel tísňových za důležitou a 5 % se vyjádřilo, že o čísle 112 neslyšelo.

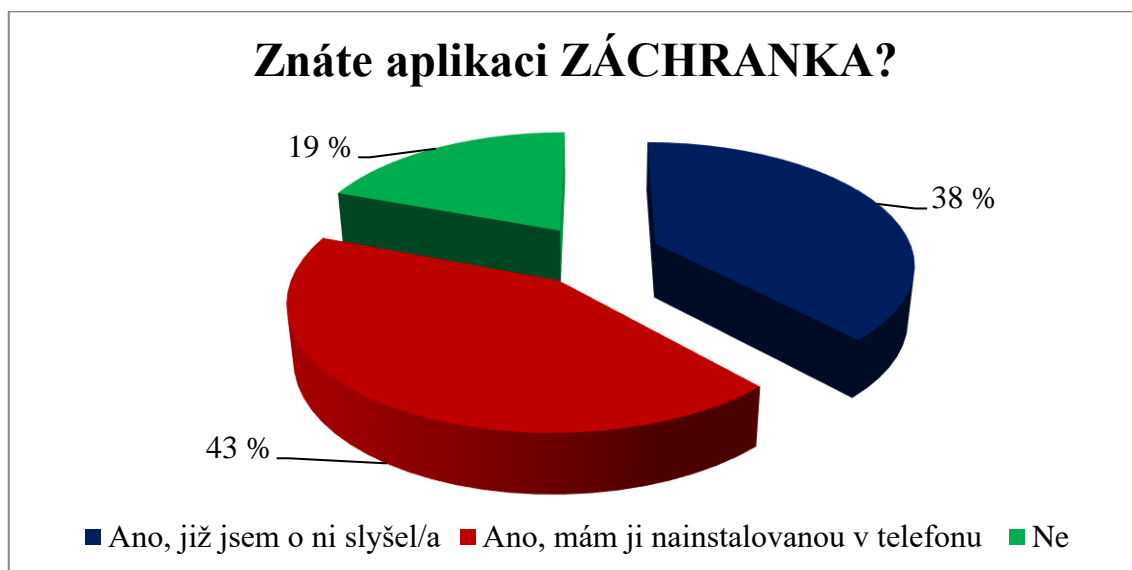
²³ Zdroj: vlastní zpracování

²⁴ Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 15 – Znáte aplikaci ZÁCHRANKA?

Tabulka 12 – Znáte aplikaci ZÁCHRANKA?²⁵

Odpověď	Počet	Procenta
Ano, již jsem o ni slyšel/a	67	38 %
Ano, mám ji nainstalovanou v telefonu	75	43 %
Ne	34	19 %

Graf 12 – Znáte aplikaci ZÁCHRANKA?²⁶

Mobilní aplikaci ZÁCHRANKA, která pomáhá přivolat pomoc osobám v tísni, zná téměř 80 % všech respondentů, přičemž 43 % všech odpovídajících má tuto aplikaci nainstalovanou ve svém mobilním telefonu. Pětina odpovídajících o aplikaci doposud nezná.

²⁵ Zdroj: vlastní zpracování

²⁶ Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 16 – Víte, jakým způsobem správně volat na tísňovou linku?

Tabulka 13 – Správný způsob volání²⁷

Odpověď	Počet	Procenta
Ano, postup znám	132	79 %
Postup neznám, rád/a bych o něm získal/a více informací	5	3 %
Postup neznám, ale myslím si, že nejdůležitější je zavolat	28	17 %
Postup neznám a nezajímá mě to	1	1 %

Graf 13 – Správný způsob volání²⁸

Správný způsob volání na tísňové linky zná dle svého názoru 132 (79 %) respondentů, ze statistického hlediska se znalostí spíše chlubily osoby starší 26 let, ojediněle se tato znalost objevovala u odpovědí v kategorii 15 – 25 let. Pět (3 %) odpovídajících se přiznalo, že správný způsob volání neznají, ale rádi by s k této problematice získali více informací. Samotné zavolání na tísňovou linku, než znalost postupu komunikaci s operátorem, považuje za důležitou 28 odpovídajících (17 %). Jedna osoba se vyjádřila, že postup volání nezná a správný postup ji nezajímá.

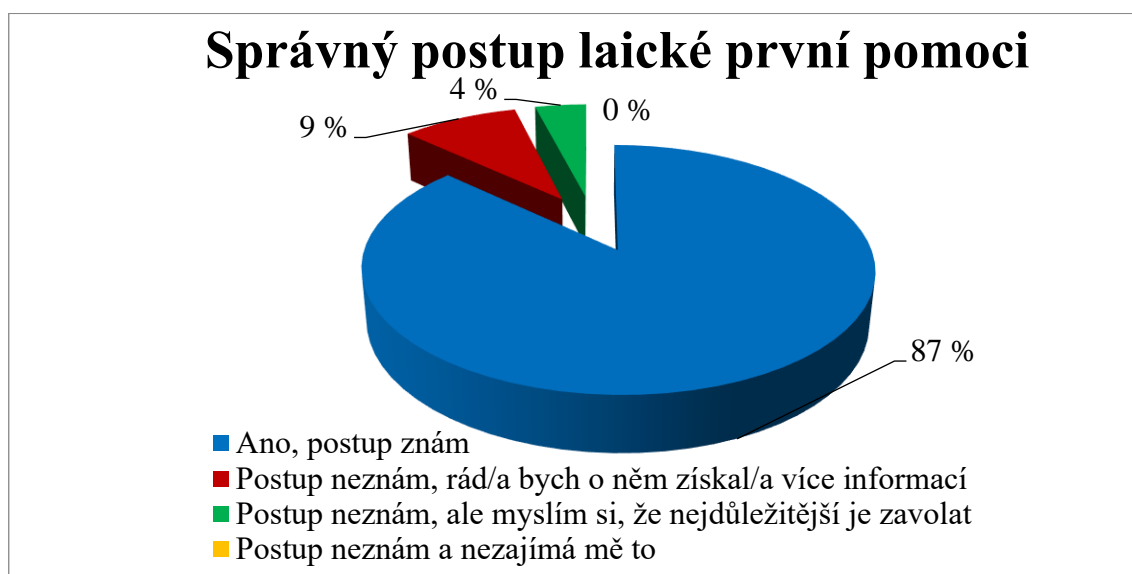
²⁷ Zdroj: vlastní zpracování

²⁸ Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 17 – Znáte postup při poskytování laické první pomoci?

Tabulka 14 – Správný postup laické první pomoci²⁹

Odpověď	Počet	Procenta
Ano, postup znám	153	87 %
Postup neznám, rád/a bych o něm získal/a více informací	16	9 %
Postup neznám, ale myslím si, že nejdůležitější je zavolat	7	4 %
Postup neznám a nezajímá mě to	0	0 %

Graf 14 – Správný postup laické první pomoci³⁰

Otázka č. 17 zkoumala, zda respondenti ovládají dle svého vlastního názoru postup při poskytování laické první pomoci. Znalostí správného postupu se pochlubilo celkem 153 osob, což odpovídá 87 % celku. Správný postup nezná 13 % odpovídajících, přičemž 16 osob (9 %) odpovídajících uvedlo, že by mělo zájem tyto znalosti získat, jednalo se hlavně o osoby mladší 25 let, kterých takto odpovědělo 7, další kategorie byly v této odpovědi zastoupeny rovnoměrně. Telefonát na tísňovou linku považují za důležitější než znalost postupu při poskytování laické první pomoci celkem 4 % respondentů.

²⁹ Zdroj: vlastní zpracování

³⁰ Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 18 – Víte, jakým způsobem probíhá evakuace osob?

Tabulka 15 – Znalost postupu evakuace osob³¹

Odpověď	Počet	Procenta
Ano, postup znám	124	71 %
Postup neznám, rád/a bych o něm získal/a více informací	50	28 %
Postup neznám a nezajímá mě to	2	1 %

Graf 15 – Znalost postupu evakuace osob³²

Znalost postupu při evakuaci osob uvedly téměř dvě třetiny respondentů, jednalo se celkem 124 odpovídajících, což odpovídá 71 % celku. Jednalo se především o respondenty starší 25 let, kteří pravděpodobně zažily brannou výchovu, která byla před rokem 1989 součástí výuky na základních školách. Více informací by rádo o evakuaci osob získalo 28 % odpovídajících. Dvě osoby uvedly, že postup neznají a dané téma je nezajímá.

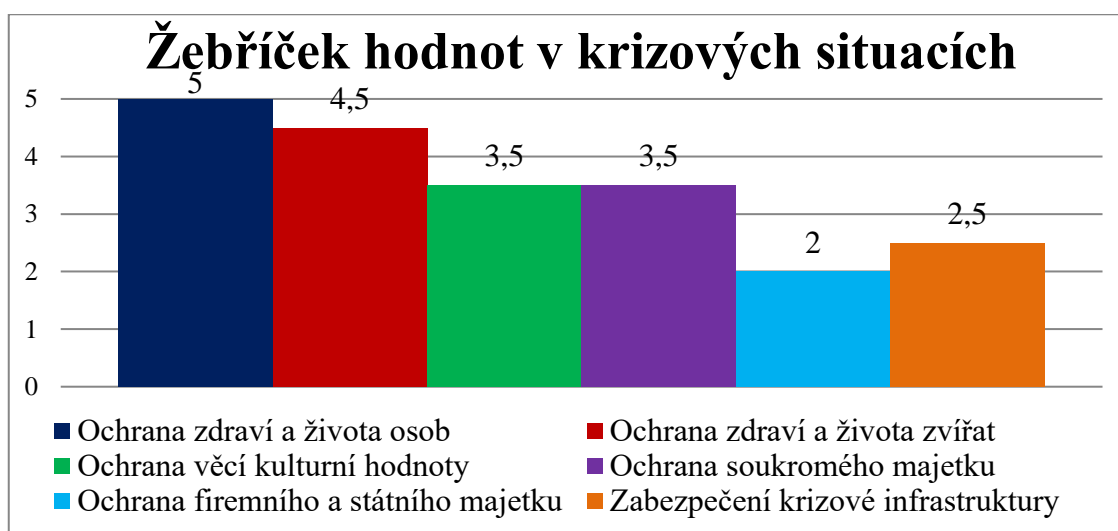
³¹ Zdroj: vlastní zpracování

³² Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 19 – Co považujete za nejdůležitější při řešení krizových situací? (Seřad'te podle důležitosti: 5 – nejdůležitější, 0 nejméně důležité)

Tabulka 16 – Žebříček hodnot v krizových situacích³³

Odpověď	Počet bodů
Ochrana zdraví a života osob	5
Ochrana zdraví a života zvířat	4,5
Ochrana věcí kulturní hodnoty	3,5
Ochrana soukromého majetku	3,5
Ochrana firemního a státního majetku	2
Zabezpečení krizové infrastruktury	2,5

Graf 16 – Žebříček hodnot v krizových situacích³⁴

Z dat získaných při vyhodnocení devatenácté otázky vyplývá, že pro odpovídající je nejdůležitější ochrana zdraví a života osob, která získala 5 bodů z 5 možných, z čehož je patrné, že na první místo ji zařadilo 100% respondentů. Ochranu zdraví a života zvířat považuje rovněž za důležitou většina odpovídajících, průměrná hodnota důležitosti ochrany těchto tvorů získala 4,5 bodů z 5. Stejnou měrou jsou hodnoceny jako důležité ochrana věcí kulturní hodnoty a ochrana soukromého majetku, které shodně dosáhly průměrné hodnoty 3,5 bodů. Zabezpečení krizové infrastruktury dosáhlo přesně poloviny bodů celkového hodnocení. Na pomyslném posledním místě stojí dle názoru respondentů ochrana firemního a státního majetku se 2 body z 5 možných.

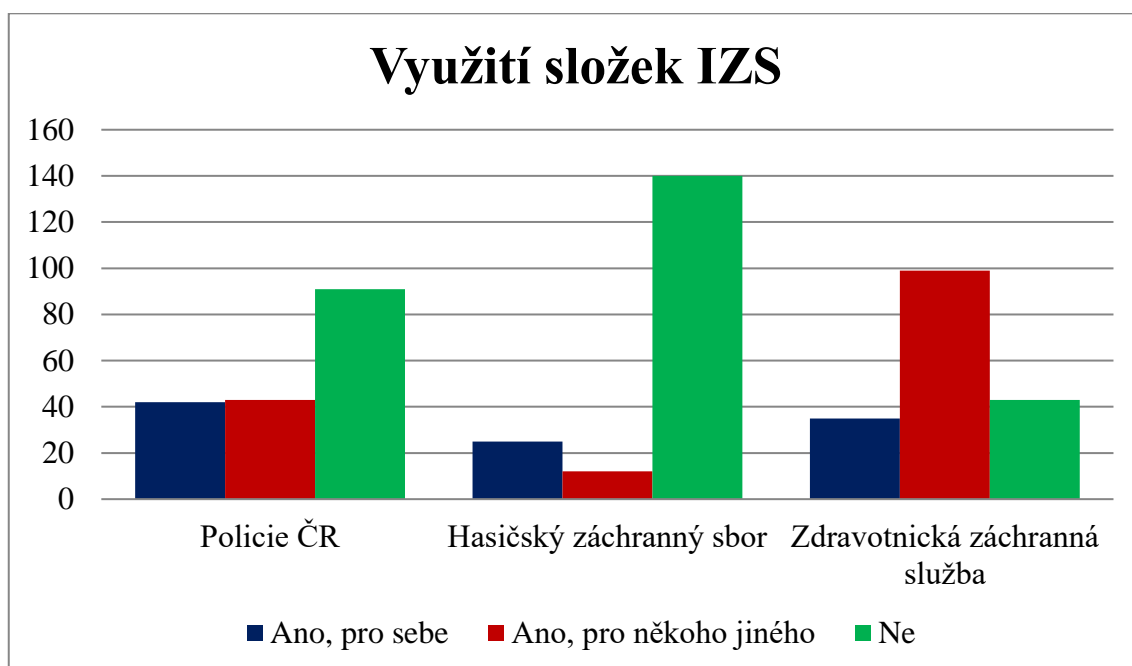
³³ Zdroj: vlastní zpracování

³⁴ Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 20 – Využili jste již někdy v minulosti některou ze složek IZS?

Tabulka 17 – Využití složek IZS³⁵

Odpověď	Ano, pro sebe	Ano, pro někoho jiného	Ne
Policie ČR	42	43	91
Hasičský záchranný sbor	25	12	140
Zdravotnická záchranná služba	35	99	43

Graf 17 – Využití složek IZS³⁶

Dvacátá otázka zkoumala vlastní zkušenost respondentů s některou ze základních složek IZS. Respondenti odpovídali, zda danou složku IZS využili pro sebe či pro někoho jiného. Policii ČR využila téměř polovina odpovídajících, z čehož 42 osob uvádí, že ji využily pro sebe a 43 pro někoho jiného. Hasičský záchranný sbor uvedlo 37 odpovídajících, jedná se přibližně o jednu pětinu z celku, přičemž 25 odpovídajících přivolalo hasiče pro vlastní potřebu a 12 pro potřebu třetí osoby. Nejvíce využívaná byla zdravotnická záchranná služba. Tuto již v minulosti přivolalo 124 respondentů ze 176. V převážné většině se jednalo o pomoc někomu jinému, což uvedlo celkem 99 odpovídajících, 35 pak volalo zdravotníky přímo pro sebe.

³⁵ Zdroj: vlastní zpracování

³⁶ Zdroj: vlastní zpracování

5 DISKUZE

Bakalářská práce byla zaměřena na Integrovaný záchranný systém České republiky a jeho specifika z pohledu obyvatel krajského města Kraje Vysočina Jihlavy.

Na základě polostandardizovaného dotazníku byly zjišťovány jednak demografické informace o respondentech, dále jejich názory na integrovaný záchranný systém a také některé znalosti z této oblasti. V tomto ohledu bylo primárním cílem zjistit, zda mají odpovídající povědomí o tom, co se pod pojmem integrovaný záchranný systém skrývá. Zákon č. 239/2000 Sb. popisuje integrovaný záchranný systém jako *systemem koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací*. U stanovení definice „IZS“ zvolilo správnou možnost 93 % dotazovaných. Mimo správné odpovědi mohli respondenti také označit, že „IZS“ je „Integrovaná zdravotnická služba“, což mohlo být právě pro 8 odpovídajících matoucích, jelikož integrovaný záchranný systém mají lidé často spojený se zdravotnickou záchrannou službou.

Definice pojmu je ovšem z pohledu výzkumu této práce pouze jednou složkou znalostí Jihlavanů, další dvě otázky zkoumaly, zda odpovídající ví, jaké složky patří mezi základní složky integrovaného záchranného systému a které se řadí „pouze“ mezi ostatní složky integrovaného záchranného systému. Ze získaných dat vyplývá, že dvě třetiny odpovídajících se orientují v určení základních složek integrovaného záchranného systému. Více jak 50% odpovídajících bylo stejně bezchybných při označení ostatních složek integrovaného záchranného systému. Většina respondentů následně správně označila integrovaný záchranný systém za seskupení již existujících organizací, jednalo se o 95 % odpovídajících, 5 % se domnívá, že se jedná o samostatnou organizaci. Informace, které mají odpovídající o integrovaném záchranném systému, nejčastěji pochází ze školy, takto odpovědělo 60 % respondentů, téměř čtvrtina má informace o integrovaném záchranném systému z některého z hromadných informačních prostředků, blízcí pak tvořili desetinu odpovědí. Žádné informace nemají 3 % odpovídajících a 5 % zvolilo jinou možnost.

Oblast znalostí z oblasti integrovaného záchranného systému byly především zaměřena na znalost tísňových telefonních čísel a některé dovednosti, které jsou v rámci řešení nouzových situací přínosné pro jejich zvládnutí. Jednalo se především o správný způsob komunikace s tísňovou linkou, který dle svého názoru ovládá celkem 79 % respondentů,

pětina odpovídajících sice správný systém nezná, ale jedná se o osoby, které mají zájem zjistit o způsobu volání více informací (3 %), nebo o ty, kteří považují za nejdůležitější vytočit telefonní číslo tísňové linky (17 %). Pouze jeden člověk se vyjádřil, že „neví a nezajímá ho to“.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 241 osob, ze kterých bylo na základě první otázky vybráno 176 těch, kteří skutečně žijí v Jihlavě a spadají do cílové skupiny výzkumu. Odpovídalo více žen, kterých bylo 125 oproti 51 mužům. Téměř dvě třetiny byly ve věku od 15 do 35. V počtu 107 odpovědí označili respondenti jako nejvyšší dosažené vzdělání úplné střední s maturitní zkouškou, 22 osob mělo vzdělání v nižším stupni, jednalo se o 2 respondenty s ukončenou základní školou a 20 s výučním listem, 47 osob dosáhlo některého ze stupňů terciálního vzdělávání, 7 jich mělo VOŠ a 40 VŠ.

První hypotéza zněla, že „Většina obyvatel města Jihlavy má správné informace o integrovaném záchranném systému a jeho aktérech“. Jedna z definic integrovaného záchranného systému v odborné literatuře zní následovně: *Integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) je určen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech včetně havárií a živelních pohrom. Je jím naplňováno ústavní právo občana na pomoc při ohrožení zdraví nebo života* (Skalská a kol., 2010, s. 7). V rámci této definice se odráží odpovědi hned na několik otázek dotazníku. Předně je nutné zhodnotit to, zda mají respondenti pojem o tom, co znamená zkratka „IZS“, se kterou bylo v rámci dotazníkového šetření pracováno. Ačkoli se v úvodním slovu dotazníku vyskytoval význam zkratky „IZS“ v rámci názvu bakalářské práce, odpovědělo 7 % respondentů chybně, naproti tomu 93 % označilo správnou odpověď. Správně určit, které organizace řadíme mezi základní složky integrovaného záchranného systému, zvládly téměř tři čtvrtiny odpovídajících, polovina odpovídajících správně označila i ostatní složky integrovaného záchranného systému. Jak bylo uvedeno výše, tak integrovaný záchranný systém slouží ke koordinaci záchranných a likvidačních složek, z čehož vyplývá, že jednotlivé složky jsou součástí celku. Za seskupení organizací považuje IZS 95 % odpovídajících.

Ze získaných dat vyplývá, že obyvatelé krajského města Jihlavy mají ve většině případů správné informace o integrovaném záchranném systému a o tom, kdo do něj patří. Chyby v odpovědích na otázky byly minimální, hypotéza č. 1 byla tedy potvrzena jako pravdivá.

Druhá hypotéza byla postavena na subjektivním dojmu a hodnocení práce základních složek integrovaného záchranného systému. Cílem okruhu otázek bylo zjistit, zda skutečně většina obyvatel města Jihlavy považuje práci zdravotníků za tu nejdůležitější a nejobtížnější v rámci integrovaného záchranného systému. Respondenti měli za úkol bodově ohodnotit přínos jednotlivých složek IZS pro naši společnost, rozdíly v zisku bodů byly v tomto ohledu minimální, mírně vyčnívali hasiči, za nimi se těsně umístila zdravotnická záchranná služba a třetí skončila Policie ČR. Podle pětiny odpovídajících nelze přímo specifikovat, která ze složek má svoji práci nejobtížnější, jelikož zde není možnost pro relevantní srovnání. V konkrétních odpovědích naopak opět mírně vyčnívali hasiči, kteří byli přímo označeni ve 45 % odpovědích, oproti zdravotníkům s 35 % přímých označení. Z výsledků šetření tak vyplývá, že hasiči mají dle Jihlavanů nejobtížnější práci a pro společnost nejvíce přínosnou. Druhá hypotéza potvrzena nebyla.

Třetí hypotéza se zabývala tím, zda ví většina obyvatel města Jihlavy, jakým způsobem správně postupovat při krizových situacích. Stěžejní v tomto ohledu byla znalost tísňových telefonních čísel ze strany Jihlavanů. Znalost jednotlivých telefonních čísel byla ověřena na základě otevřených otázek, kdy měli respondenti napsat, jaké telefonní číslo patří označené základní složce integrovaného záchranného systému. U telefonních čísel byly chyby minimální, část respondentů připojila i jednotné telefonní číslo 112.

Se znalostí telefonních čísel souvisí i znalost správného postupu při tísňovém volání. Tuto schopnost dle vlastního názoru ovládají čtyři pětiny odpovídajících. Zavolání na tísňovou linku v případě potřeby pomoci považuje 17% za důležitější než to, zda znají správný postup při komunikaci s operátorem. Více informací by o způsobu volání chtěla získat 3% respondentů. V krizových situacích na samotné volání často navazuje přímé poskytnutí laické první pomoci, které ovládá dle vlastního názoru 87% respondentů. Téměř desetina odpovídajících správný postup nezná, ale ráda by získala patřičné informace, aby se jej naučila. Samotné vytočení tísňového telefonního čísla považují za důležitější 4 % odpovídajících. Znalost postupu evakuace osob uvedlo 71% odpovídajících, 28 % chce získat o správném postupu informace a 2 osoby evakuace nezajímá. Ze získaných dat vyplývá, že správný postup při krizových situacích ovládá většina respondentů, třetí hypotéza je tedy potvrzena.

6 ZÁVĚR

Zpracovaná bakalářská práce se věnuje pohledu laické veřejnosti z krajského města Kraje Vysočina Jihlavy na specifika integrovaného záchranného systému. Teoretická část na základě odborné literatury, internetových zdrojů a legislativy vymezuje základní pojmy celého systému. Složky integrovaného záchranného systému jsou rozděleny na základní a ostatní, přičemž na základní složky je kladen vyšší důraz. V bakalářské práci je popsána i jejich historie a postavení v rámci záchranného systému. V teoretické části byl kladen důraz na ty složky, které v Jihlavě přímo slouží. Jako doklad toho, že se jedná o celistvý systém, který má svá pravidla, je v práci popsán i traumatologický plán, který je sám o sobě důmyslným propojením jednotlivých oddělení Jihlavské nemocnice, která při řešení krizových situací v rámci integrovaného záchranného systému hraje důležitou roli a je tím posledním článkem, kam směřuje cesta potřebných při intervenci složek IZS. Základní složky nemohou zcela dobře fungovat samy, často využívají ku pomoci i ostatní složky, jedná se často o specifické typy zásahu s ohledem na terén popřípadě na povětrnostní podmínky. V tomto ohledu byly v práci zmíněny složky, které sice nemají sídlo přímo v Jihlavě, ale v rámci IZS jsou často využívány, jedná se např. horskou službu nebo vodní záchrannou službu. Za zmínku stojí i Městská policie Jihlava, která má ve městě dlouhou tradici.

Praktická část byla postavena na dotazníkovém šetření, kdy byly v rámci uzavřených a otevřených otázek zjišťovány názory na integrovaný záchranný systém ze strany Jihlavanů. Pro sociální šetření bylo relevantních celkem 176 dotazníků, v nichž bylo zastoupeno 125 žen a 51 mužů. Respondenti měli za úkol zhodnotit svoje znalosti z oblasti řešení krizových situací a také se vyjádřit k hodnocení základních složek integrovaného záchranného systému. Na počátku vznikly tři hypotézy, které předpokládaly postoj jihlavských obyvatel k IZS. První hypotéza, která předpokládala, že většina obyvatel města Jihlavy má správné informace o integrovaném záchranném systému a jeho aktérech byla na základě dotazníkového šetření potvrzena. Druhá hypotéza byla vyvrácena, oproti původnímu předpokladu, že většina obyvatel města Jihlavy považuje práci zdravotníků za tu nejdůležitější a nejobtížnější v rámci integrovaného záchranného systému, vyšlo na jeho, že hasiči jsou dle respondentů zatíženi více. Za předpokladu, že lze skutečně pevně stavět na pravdivosti odpovědí na jednotlivé otázky, platí, že třetí hypotéza byla stejně jako ta první potvrzena.

Ta se zabývala myšlenkou, že většina obyvatel města Jihlavy ví, jakým způsobem správně postupovat při poskytování první předlékařské pomoci.

Na základě získaných informací vyplývá, že v Jihlavě jsou obyvatelé v rámci problematiky integrovaného záchranného systému dobře informováni. V tomto ohledu v mnohém naše společnost vděčí školství, které bylo uvedeno jako pramen informací v 60 %, hromadné sdělovací prostředky činily téměř pětinu uvedených zdrojů, rodina a přátelé byly uvedeny v jedné desetině případů.

Cílem práce bylo především zjistit stav informovanosti a také názor na práci tolik potřebných institucí pro naši společnost. V rámci hodnocení znalostí z tohoto průzkumu vyšli obyvatelé města Jihlavy dobře. Většina jich uvedla správné odpovědi a své znalosti ohodnotila v podstatě jako dostačující. Ojedinele se vyskytli tací, kteří své znalosti hodnotili pozitivně, přesto ale udělali chyby v zápise telefonních čísel na tísňové linky. Kladné hodnocení si zaslouží odpovídající, kteří si jsou vědomi nedostatečných znalostí z některé z oblastí a mají zájem o jejich doplnění.

Důležitější je jejich pohled na integrovaný záchranný systém jako celek, který by se veskrze dal označit za velmi potřebný a společensky kladně hodnocený. Nelze ovšem zcela určit, kdo je důležitější, jelikož společnost potřebuje pro svoji funkci a přežití všechny ze složek bez ohledu na to, zda se jedná o základní či ostatní.

Na základě získaných dat lze stanovit následující doporučení: prohlubování a opakování znalostí a dovedností z oblasti ochrany zdraví a života a osob je žádoucí. Ne vždy platí, že pokud někdo uvede nějakou dovednost, skutečně ji ovládá. Vzhledem k tomu, že zde byla objevena poptávka po informacích, je na místě na tomto stavět.

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

- 1) *20 let Policie České republiky*, © 2020. [online]. Policie ČR. [cit. 2020-02-01].
Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx>
- 2) *Aktivace tísňové linky 155*, © 2020. [online]. ZZS KV. [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://www.zzsvysocina.cz/index.php?page=volej155>
- 3) BLÁHA, J., 2010. *75. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů Bedřichov* [online]. Jihlava. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/75-vyroci-zalozeni-sboru-dobrovolnych-hasicu-bedrichov/d-479214>
- 4) ČERYOVÁ, L., © 2020. *Vznik Krajského ředitelství policie kraje Vysočina Policie ČR* [online]. Policie ČR. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vznik-krajskeho-reditelstvi-policie-kraje-vysocina.aspx>
- 5) *Český červený kříž*, © 1999 - 2020. [online]. [cit. 2020-04-10]. Dostupné z: https://www.cervenkyriz.eu/cz/cz_root.aspx
- 6) FOJTÍK, J., NEHYBKA P., 2007. *Historie a současnost Letecké záchranné služby v České republice* [online]. [cit. 2020-02-18]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/7576-historie-a-soucasnost-letecke-zachranne-sluzby-v-ceske-republice/>
- 7) *Historie HZS ČR*, © 2020. [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-historie.aspx>
- 8) *Historie policie a četnictva*, © 2020. [online]. Policie ČR. [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/historie-cetnictva-a-policie-historie-cetnictva-a-policie.aspx?q=Y2hudW09MTQ%3D>
- 9) *Historie požární stanice do roku 2000*, © 2020. [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/uo-jihlava-uzemni-odbor-jihlava.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
- 10) *Historie přednemocniční neodkladné péče v Jihlavě*, © 2020. [online]. ZZS KV. [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: <https://www.zzsvysocina.cz/index.php?page=stanoviste&obl=ji>

- 11) *Historie ZZS HMP*, 2018. [online]. Zdravotnická záchranná služba hl. města Prahy. [cit. 2020-02-16]. Dostupné z: <https://www.zzshmp.cz/o-zzs-hmp/historie-zzs-hmp/>
- 12) *Integrovaný záchranný systém*, © 2020. [online]. Magistrát HMP. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: <https://bezpecnost.praha.eu/clanky/integrovaný-zachranný-system>
- 13) KRAJNÍK, V., ĎURIŠIN, V., KOZÁK, M., et al, 2009. *Policajná kynológia*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru. 576 s. ISBN 978-80-8054-476-8.
- 14) MACEK, P. UHLÍŘ, L., 2001. *Dějiny policie a četnictva III, Protektorát Čechy a Morava a Slovenský stát (1939 – 1945)*. Praha: Police History. 230 s. ISBN 80-86477-01-0
- 15) MARTÍNEK, B., TVRDEK, J., 2010. *Základy integrovaného záchranného systému*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze. 169 s. ISBN 978- 80-7251-338-3.
- 16) MAŠTERA, S., 2004. *Historie Městské policie Jihlava* [online]. Jihlava. [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/historie-mestske-policie-jihlava/d-157036>
- 17) Nařízení vlády č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, 2012. [online]. [cit. 2020-01-11]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 133, s. 74730. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>
- 18) Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, 2000. [online]. [cit. 2020-01-11]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 132, s. 7212. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=463&r=2000>
- 19) Nařízení vlády č. 527/2002 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, 2002. [online]. [cit. 2020-01-11]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 182, s. 10242. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-527>
- 20) NITRA, J., 2010. *Oheň a lidé v českých zemích do roku 1895*. 1. vyd. s. 24. Nové Město nad Metují: Hasiči. 158 s. ISBN 978-80-904606-0-7.

- 21) PANOCHA, V., 1997. *Integrovaný záchranný systém (IZS) v České republice: skripta určená studentům sociálně-právních akademií a ostatních středních škol s předměty obdobného zaměření*. Praha: ARMEX. 93 s. ISBN 80-902283-0-5.
- 22) PROCHÁZKA, J., © 2020. *Traumatologický plán Nemocnice Jihlava, o. p. s.* [online]. Nemocnice Jihlava. [cit. 2020-02-21]. Dostupné z: <https://nemji.sharepoint.com/sites/Intranet/rd/003%20Traumatologick%C3%BD%20pl%C3%A1n%20VERZE%2017.pdf>
- 23) RYBA, D. a kol., 2010. *Hasičský záchranný sbor kraje Vysočina: profesionální hasiči na Vysočině do roku 2010*. Žďár nad Sázavou: Hasičský záchranný sbor kraje Vysočina. 167 s. ISBN 978-80-254-7990-2.
- 24) SKALSKÁ, K. a kol., 2010. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. 165 s. ISBN 978-80-86640-59-4.
- 25) SMETANA, M., KRATOCHVÍLOVÁ, D., 2007. *Integrovaný záchranný systém a jeho složky*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Zdravotně sociální fakulta. 134 s. ISBN 978-80-7368-337-5.
- 26) ŠIMÁČEK, V., 2003. *Záchranná služba*. [online]. D.A.S. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z https://www.das.cz/media/magazine_pdf/DAS-magazin-2003-2.pdf
- 27) ŠRÁMEK, P., 2003. *Mobilizace v roce 1938* [online]. Československé vojenství. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <http://armada.vojenstvi.cz/predvalecna/mobilizace/9.htm>
- 28) ÚZSZS SČK Kladno, 2005. *Práce operačního střediska*. HZS ČR Kladno – vnitřní směrnice.
- 29) *Úvod do problematiky obecní (městské) policie*, © 2020. [online]. Ministerstvo vnitra ČR. [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/uvod-do-problematiky-obecni-mestske-policie.aspx>
- 30) VAVERA, F., 2017. *Zákon o Hasičském záchranném sboru ČR*. Vydání první. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. 17 s. ISBN 978-80-87544-65-5.
- 31) VILÁŠEK, J. a kol, 2012. *Krizové řízení v ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum. 189 s. ISBN 978-80-246-2170-8.
- 32) Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, 2001. [online]. [cit. 2020-02-

- 01]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 127, s. 7447. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>
- 33) Vyhláška ministerstva zdravotnictví České republiky o zdravotnické záchranné službě č. 434/1992 Sb., 1992. [online]. [cit. 2020-02-13]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 86, s. 2466. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-434>
- 34) Zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého, 1918. [online]. [cit. 2020-01-20]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 2. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzge4f6mjrfuya>
- 35) Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, 1999. [online]. [cit. 2020-03-28]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 76, s. 3693. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219>
- 36) Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, 2000. [online]. [cit. 2020-02-12]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 73, s. 3461. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>
- 37) Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, 2008 [online]. [cit. 2020-02-12] In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 91, s. 4086. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/sb091-08-pdf.aspx
- 38) Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, 1991 [online]. [cit. 2020-01-15]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 51, s. 1180. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-283>
- 39) Zákon č. 300/2013 sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů, 2013. [online]. [cit. 2020-04-02]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 115, s. 3346. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-300>
- 40) Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, 2015. [online]. [cit. 03-01-2020]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 135, s. 4307. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>
- 41) Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, 2011. [online]. [cit. 2020-02-13]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 131, s. 4839. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>

- 42) Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, 1991. [online]. [cit. 2020-03-20]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 104, s. 2736. Dostupné z: Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>
- 43) Zákon č. 86/1992 Sb., o péči o zdraví lidu (úplné znění s působností pro Českou republiku, jak vyplývá z pozdějších změn a doplnění). [online]. [cit. 2020-02-09]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 22, s. 0546. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-86>
- 44) ZEMAN, M., MIKA, O. J., 2007. *Integrovaný záchranný systém*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická. 46 s. ISBN 978-80-214-3448-6.

8 PŘÍLOHY

Příloha 1 – Dotazník	I
Příloha 2 – Základní složky IZS	VII

9 SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Obrázek 1 – Složky IZS	11
Obrázek 2 – Počty výjezdových skupin v oblasti Jihlava	23
Tabulka 1 – Vztah respondenta ke krajskému městu Jihlava	40
Tabulka 2 – Pohlaví respondentů	41
Tabulka 3 – Věk respondentů	42
Tabulka 4 – Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů	43
Tabulka 5 – Význam zkratky IZS	44
Tabulka 6 – Základní složky IZS.....	45
Tabulka 7 – Ostatní složky IZS	46
Tabulka 8 – Organizační forma IZS	48
Tabulka 9 – První informace o IZS	50
Tabulka 10 – Hodnocení složek IZS	51
Tabulka 11 – Názor na 112.....	53
Tabulka 12 – Znáte aplikaci ZÁCHRANKA?.....	54
Tabulka 13 – Správný způsob volání	55
Tabulka 14 – Správný postup laické první pomoci.....	56
Tabulka 15 – Znalost postupu evakuace osob	57
Tabulka 16 – Žebříček hodnot v krizových situacích.....	58
Tabulka 17 – Využití složek IZS	59
Graf 1 – Vztah respondenta ke krajskému městu Jihlava	40
Graf 2 – Pohlaví respondentů	41
Graf 3 – Věk respondentů	42
Graf 4 – Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů.....	43
Graf 5 – Význam zkratky IZS.....	44
Graf 6 – Základní složky IZS	45
Graf 7 – Ostatní složky IZS.....	46
Graf 8 – Organizační forma IZS.....	48
Graf 9 – První informace o IZS	50
Graf 10 – Hodnocení složek IZS	51
Graf 11 – Názor na 112.....	53
Graf 12 – Znáte aplikaci ZÁCHRANKA?	54
Graf 13 – Správný způsob volání.....	55
Graf 14 – Správný postup laické první pomoci.....	56
Graf 15 – Znalost postupu evakuace osob	57
Graf 16 – Žebříček hodnot v krizových situacích	58
Graf 17 – Využití složek IZS	59

10 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ARO	Anesteziologicko-resuscitační oddělení
ČR	Česká republika
ČSR	Česko-Slovenská republika
IZS	Integrovaný záchranný systém
MV	Ministerstvo vnitra
OPIS IZS	Operační a informační střediska integrovaného záchranného systému
ORP	Obec s rozšířenou působností
ORPO	Ordnungspolizei (Německá pořádková policie)
SIPO	Sicherheitsdienstpolizei (Německá bezpečnostní policie)
SNB	Sbor národní bezpečnosti
SS	Schutzstaffel
TCTV	Telefonní centrum tísňového volání
VB	Veřejná bezpečnost
VKÚ	Všeobecná kriminální ústředna

Příloha 1 – Dotazník

IZS z pohledu laické veřejnosti krajského města Jihlava

Vážení respondenti,

jmenuji se Tomáš Blaha a jsem studentem 3. ročníku Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity. Mým studijním oborem je Ochrana obyvatelstva se zaměřením na chemické, biologické, radiologické a jaderné noxy a výbušniny.

Součástí zakončení studia je obhajoba bakalářské práce. Téma mé práce se nazývá: *„Specifika integrovaného záchranného systému z pohledu laické veřejnosti v Jihlavě“*. Prosím o vyplnění níže uvedeného dotazníku.

Dotazník je anonymní a bude použit pouze pro zpracování této bakalářské práce.

Děkuji Vám za Váš čas, který strávíte při vyplnění tohoto dotazníku.

Integrovaný záchranný systém je v dotazníku označen pod zkratkou „IZS“.

1) V Jihlavě:

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Žiji
- Pouze pracuji nebo studuji
- Nežiji, nepracuji ani nestuduji

2) Označte pohlaví:

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Žena
- Muž

3) Uveďte Váš věk:

- Vyberte jednu odpověď 15 - 25 let
- 26 - 35 let

- 35 - 50 let
- více jak 51 let

4) Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

- Základní škola
- Střední odborné s výučním listem
- Úplné střední s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

5) Co podle Vás znamená zkratka IZS?

- Integrovaná zákroková služba
- Informační záchranný systém
- Integrovaná zdravotnická služba
- Integrovaný záchranný systém
- Nevím

6) Jaké organizace patří podle Vašeho názoru mezi ZÁKLADNÍ SLOŽKY IZS?

(Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- Hasičský záchranný sbor České republiky
- Obecní a městská policie
- Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory
- Orgány ochrany veřejného zdraví
- Jednotky požární ochrany
- Policie České republiky
- Nevím

7) Jaké organizace patří podle Vašeho názoru mezi OSTATNÍ SLOŽKY IZS?

(Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- Hasičský záchranný sbor České republiky
- Obecní a městská policie
- Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory
- Orgány ochrany veřejného zdraví
- Zdravotnická záchranná služba
- Jednotky požární ochrany
- Policie České republiky
- Nevím

8) Jaká je podle Vás úloha IZS? Napište odpověď, prosím

-----

9) Jaká je podle Vašeho názoru úloha IZS?

- Samostatná organizace
- Seskupení organizací
- Nevím

10) Kdo má dle Vašeho názoru nejobtížnější práci v rámci IZS? Napište odpověď, prosím.

-----

11) Kde jste poprvé získal/a informace o IZS?

- Ve škole

- Na internetu
- Od rodiny
- Od známých
- Z médií
- Informace o IZS nemám
- Jiná (napíšte) -----

12) Ohodnot'te bodově jednotlivé složky IZS podle toho, jaký je Váš názor na jejich přínos pro naši společnost. (10 – velmi přínosné, 0 – nepřínosné)

- Policie ČR -----
- Hasičský záchranný sbor České republiky -----
- Zdravotnická záchranná služba -----

13) Znalost telefonních čísel tísňových linek:

a) Znáte telefonní číslo Zdravotnické záchranné služby? Napíšte

-----

b) Znáte telefonní číslo Hasičského záchranného sboru? Napíšte

-----

c) Znáte telefonní číslo Policie ČR? Napíšte

-----

14) Jaký máte názor na zavedení jednotného evropského čísla pro tísňová volání?

- Nikdy jsem o tomto čísle neslyšel/a
- Považuji jej za zbytečné, když znám ostatní telefonní čísla
- Znalost telefonních čísel nepovažuji za důležitou, mám je uložené v telefonu
- Považuji je za důležité, jednodušší je pamatovat si jedno číslo než tři
- Považuji jej za důležité, hodí se i mimo ČR

- Znalost všech telefonních čísel na tísňové linky považuji za důležitou
- Nemám názor

15) Znáte aplikaci "ZÁCHRANKA"?

- Ano, již jsem i o ni slyšel/a
- Ano, mám ji dokonce nainstalovanou v mobilním telefonu
- Ne, nikdy jsem o ni neslyšel

16) Víte, jak správně volat na tísňovou linku?

- Ano, postup znám
- Postup neznám, rád bych o tom získal/a více informací
- Postup neznám, ale domnívám se, že nejdůležitější je zavolat
- Postup neznám a nezajímá mně to

17) Známe postup při poskytování laické první pomoci?

- Ano, postup znám
- Postup neznám, ale rád/a bych se jej naučil/a
- Postup neznám, myslím si, že stačí, když zavolám tísňovou linku
- Postup neznám, nezajímá mně to

18) Víte, jakým způsobem probíhá evakuace osob?

- Ano, vím
- Nevím, rád/a bych získal/a informace
- Nevím, nezajímá mně to

19) Co považujete za nejdůležitější při řešení krizových situací? (Seřad'te podle důležitosti: 5 – nejdůležitější, 0 nejméně důležité)

- Ochrana zdraví a života osob
- Ochrana zdraví a života zvířat

- Ochrana věcí kulturní hodnoty
- Ochrana soukromého majetku
- Ochrana firemního a státního majetku
- Zabezpečení krizové infrastruktury

20) Využili jste již někdy v minulosti některou ze složek IZS? (Označte svoji odpověď v tabulce)

Odpověď	Ano, pro sebe	Ano, pro někoho jiného	Ne
Policie ČR			
Hasičský záchranný sbor			
Zdravotnická záchranná služba			

Příloha 2 – Základní složky IZS

Znak Policie ČR

(Zdroj: <https://www.policie.cz/>)

Uniformy příslušníků PČR

(Zdroj: <https://www.policie.cz/>)

Vozidla PČR

(Zdroj: <https://www.policie.cz/fotogalerie/vozidla-pcr-697592.aspx?q=Y3BpPTI%3d>)

Znak Zdravotnické záchranné služby Kraje Vysočina

(Zdroj: <https://www.facebook.com/watch/?v=1016866368684685>)

Záchranáři zdravotnické záchranné služby

(Zdroj: <https://www.zzsmsk.cz/Default.aspx?clanek=33762>)

Vozový park zdravotnické záchranné služby

(Zdroj: <https://www.zzsjmck.cz/vozovy-park-technika>)

Znak Hasičského záchranného sboru ČR

(Zdroj: <https://www.hzscr.cz/>)

Hasičský zásahový komplet

(Zdroj: <http://www.hatech.cz/hatechcz/eshop/10-1-Odevy/51-2-Zasahove/5/1887-Hasiccky-komplet-TIGER-Plus>)

Vozový park hasičský záchraný sbor

(Zdroj: <https://www.hzscr.cz/clanek/uo-jihlava-uzemni-odborjihlava.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>)